

Godišnji izvještaj Centra za mirovne studije za 2023. godinu

OŽUJAK 2024.

**CENTAR
ZA MIROVNE
STUDIJE**

1. Rad Centra za mirovne studije u 2023. godini

Centar za mirovne studije je organizacija civilnog društva koja štiti ljudska prava i teži društvenoj promjeni temeljenoj na vrijednostima demokracije, antifašizma, nenasilja, mirotvorstva, solidarnosti i jednakosti koristeći aktivizam, obrazovanje, istraživanje, zagovaranje i direktnu podršku. Radimo sa zajednicama, inicijativama, organizacijama, medijima, institucijama i pojedincima u Hrvatskoj i međunarodno.

Vizija CMS-a

Solidarno, otvoreno i nenasilno društvo čije institucije omogućavaju mir, socijalnu sigurnost, političku i ekonomsku jednakost te slobodu svih ljudi. Vodeći računa o ravnoteži između vlastitog postojanja i okoliša, članovi društva aktivno sudjeluju u donošenju odluka, upravljanju javnim dobrima i razvoju svojih zajednica.

U procesu strateškog planiranja za razdoblje od 2023. do 2027. godine, CMS je identificirao sljedeća strateška područja djelovanja na kojima je radio u 2023. godini:

- 1. Obrazovanje i osnaživanje za društvenu promjenu**
- 2. Zaštita i promicanje prava na azil i migracije**
- 3. Izgradnja uključivog društva**
- 4. Afirmacija ekonomskih i socijalnih prava**
- 5. Unaprjeđenje položaja organizacija civilnog društva**

2. Kontekst rada - izazovi i vanjski utjecaji

U području obrazovanja i osnaživanja za društvenu promjenu velik dio našeg rada usmjeren je razvijanje građanske kompetencije mladih kroz zagovaranje za i podršku uvođenju kvalitetnog Građanskog odgoja i obrazovanja dostupnog svim učenicima u formalnom obrazovnom sustavu. U tom području u 2023. postojalo je više izazova: a) generalni je problem na razvoju zagovaranja i suradnji taj što nema baš natječaja (domaćih) koji bi financirali suradnju domaćih udruga i rad u području obrazovanja (zagovaranje i direktni rad) odnosno opći problem je nedostatak natječaja usmjerenih na obrazovanje; ali i b) za zagovaranje kvalitetnog GOO-a je loše okruženje - uveden je kao međupredmetna tema (MPT) čime nadležno Ministarstvo ponavlja da je to dovoljno iako istraživanja političke pismenosti mladih i provedbe međupredmetnog GOO-a pokazuju da je to daleko od istine. Nastavnici su pak obeshrabreni neuspjelim ili nedovršenim reformama. Reforma strukovnog obrazovanja pak pokazuje da se društveni i humanistički ukidaju ili smanjuju što pokazuje generalni smjer MZO-a prema tome da građansku kompetenciju ne smatraju važnom. Nastavnici iskazuju zadovoljstvo i potrebu za našim radom u ovom području, a sama GOOD inicijativa pokazuje dozu zamora i obeshrabrenosti. 2023. nam je donijela i pitanje održivosti sustava SKOCKANO, sektorske inovacije koja za cilj ima unaprijediti kvalitetu programa neformalnog obrazovanja, ali i njihovu vidljivost. Nismo još uspjele pronaći način i nišu kroz koju bismo ga nastavili financirati. Susrele smo se u 2023. i s iznimnim primjerom nepoštenog tretmana u području namicanja sredstava gdje nas je na natječaju Ministarstva znanosti i obrazovanja jedan od evaluatora bodovno diskvalificirao iz natječaja zbog potpuno neutemeljenih tvrdnji koje nisu imale uporište u kriterijima natječaja i zapravo su predstavljale paušalne ocjene o radu naše organizacije. Još uvijek smo u procesu žalbe.

U području zaštite i promicanja prava na azil i migracije, kao i prethodnih godina, 2023. godine primijetile smo nastavak problema i nezakonitosti u postupanju policije prema izbjeglicama i drugim migrantima. Bilježile smo više zakonitih, iako ne uvijek humanih, postupanja koja su dovela do povećanja broja tražitelja azila, kao i osoba koje prolaze kroz RH. Tijekom godine nedosljedno su korištene različite prakse: mnogim je osobama omogućen pristup sustavu azila, neke su vraćene upitnim readmisijama, neke su nezakonito protjerane. Od listopada bilježimo povratak nasilja i ponižavajućih praksi koje uključuju prebijanje, seksualno uznemiravanje, prisilno svlačenje i protjerivanje kroz ledenu rijeku Koranu. S obzirom da se predizborne kampanje neslužbeno krenule još ljetos, migracije su kontinuirano bile glavna tema u medijima. Političari, kako oni na vlasti, tako i oni s antimigrantskog spektra, iskoristili su to za vlastite manipulacije, dezinformiranje javnosti i širenje straha i štetnih stereotipa o izbjeglicama i drugim migrantima, dodatno ugrožavajući njihov već nesiguran položaj u društvu.

U području izgradnje uključivog društva u zadnjih godinu dana vidimo porast vidljivog nasilja prema migrantskim radnicima i sve češće izvještavanje medija o fizičkim napadima na ulicama naših gradova. Kroz naš rad čujemo i o porastu verbalnog i drugog nasilja i prema drugima koji su označeni kao rasno drugačiji - poput žena muslimanki koje nose hidžab, izbjeglica koje na ulicama govore arapski, a koji se uz to suočavaju i s diskriminacijom u primjerice, pronalasku poslova, stanova i dr. Najviše je vidljivo individualno nasilje, no treba spomenuti i druge vrste nasilja - institucionalno i administrativno nasilje koje se očituje u nejednakom i otežanom pristupu pravima, u rasnom profiliranju na našim ulicama, aerodromima, autobusima i vlakovima, kao i policijsko nasilje na granicama. Također, ne smijemo

zaboraviti da Hrvatska i dalje rasno segregira Rome u području stanovanja, obrazovanja, odnosno pristupa školstvu. Već je više od 10 godina prošlo od presude Oršuš i drugi protiv Hrvatske, a rasno segregirani razredi ne samo da su i dalje realnost u dijelovima Hrvatske, već njihov broj i dalje raste. Osim navedenog, Romi također trpe policijsko rasno profiliranje, brani im se pristup uslugama, primjerice, ulazak u kafiće i druge prostore, a kroz naše kontakte čujemo da su se takve prakse počele događati i migrantskim radnicima, pa je tako nedavno grupi Indijki uskraćena usluga u frizerskom salonu. Na razini politika, zabrinjava izostanak migracijske politike, plana integracije i neprovođenje niti jedne mjere iz Nacionalnog plana zaštite ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije, kao i izostanak dostupnih, prilagođenih i besplatnih tečajeva jezika koji su preduvjet za integraciju.

U području afirmacije ekonomskih i socijalnih prava, razvoj našeg rada popratili su izvanredni politički i ekonomski procesi i fenomeni. Pod njih spadaju snažna inflacija, porast cijena uslijed uvođenja eura te već skandalozno kaskanje s obnovom Banije i drugih potresom pogođenih područja. Istovremeno, postojeći zakoni i politike koji bi trebali i mogli ublažiti posljedice navedenih procesa i fenomena po socio-ekonomski ugroženi dio populacije bili su nepostojeći, neadekvatni ili su čak dodatno ugrožavali osiromašeni dio stanovništva. Naime, politike poput Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine, Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti do 2027. godine ili Nacionalnog plana za uključivanje Roma do 2027. godine u potpunosti ili djelomično izostavljaju poštivanje, zaštitu i ispunjenje socijalnih i ekonomskih prava ciljanog stanovništva. Dodatno, navedene politike nisu reflektirale političku volju zakonodavca da prevenira dodatno urušavanje socio-ekonomskog položaja osiromašenog dijela populacije, što doprinosi daljnjem kršenju ljudskih prava najugroženijih žitelja Hrvatske. Štoviše, zakoni poput Zakona o socijalnoj skrbi ili Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira dodatno doprinose stigmatizaciji i kršenju ljudskih prava osiromašenih sugrađana i sugrađanki, kroz kriminalizaciju siromaštva u obliku propisivanja zabrane tzv. skitnje i prošnje ili tjeranja korisnika i korisnica zajamčene minimalne naknade na prisilni rad kroz mjeru rada za opće dobro bez naknade.

U području unaprjeđenja položaja organizacija civilnog društva još je jedna godina prošla bez ključnog strateškog dokumenta koji definira mjere i aktivnosti za rad civilnog društva. Centar za mirovne studije sudjelovao je u radu Savjeta za razvoj civilnog društva, vladinog međusektorskog tijela koje s vremenom sve više gubi relevantnost. Sredinom godine su provedeni novi izbori za Savjet (članovi su potvrđeni krajem godine Vladinom odlukom), ali naša organizacija u novom sazivu nije delegirala kandidata za člana. Osim ovog evidentnog srozavanja relevantnosti institucija i njihovog porobljavanja, vezane ključne izazove vidimo u skraćivanju propisanog perioda za javno savjetovanje o zakonima i drugim propisima (Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira u travnju, Zakon o socijalnoj skrbi u svibnju, ali i niz zakona u prvom tromjesečju 2024. godine), kao i stavljanje zakona u hitne procedure. Neresponzivnost državnih tijela, posebice policije, uz svakodnevni istraživački, zagovarački i direktan rad, otežavala nam je i adekvatno pružanje besplatne pravne pomoći te kršila pravo na pristup informacijama nas kao pružatelja te krajnjih korisnika. Zahtjevi za informacijama važnim za nastavak postupanja koje su dostupne policiji, nerijetko su odgovoreni potpuno paušalno kako bi se ostvarila forma, no ne i sadržaj, dok su u nekim situacijama odgovori potpuno izostali. U navedenim odgovorima često izostaju tražene informacije i dokumenti - a dane informacije ne potkrijepljuju se nikakvim dokazima.

3. Doprinos programskim područjima

Obrazovanje i osnaživanje za društvenu promjenu

Godinu smo započele predstavljajući finaliziranjem našeg međuprogramskog rada na pristupu obrazovanju i prezentacijom nalaza našeg istraživanja o ujednačavanju uvjeta u predškolskom i osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju kroz okrugli stol „Kako do jednakog pristupa obrazovanju?“ s relevantnim akterima u području. Rezultati istraživanja s opisanim potencijalnim prostorima intervencije i preporukama opisani su u objavljenoj publikaciji „Ujednačavanje uvjeta u predškolskom i osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju - Prostori intervencije i moguća rješenja“.

U 2023. godini pružale smo kontinuiranu podršku kvalitetnom uvođenju građanskog odgoja i obrazovanja po tzv. 'riječkom modelu', primarno kroz **stručna usavršavanja nastavnika_ca u novim gradovima i županijama** - Vrbovcu, Križevcima, Makarskoj i Međimurskoj županiji. U Zagrebu smo podržale uvođenje programa Zajednica Aktivnih Građana - ZAG, vodile smo dva modula stručnog usavršavanja za nove škole i mentorirale njih devet.

Nastavile smo izrađivati **novе materijale za nastavu** koji se već nekoliko godina objedinjuju u našem središnjem produktu za škole - školskom kalendaru. Tiskano izdanje školskog kalendara ove godine fokusiralo se na mir i COR 16 - Mir, pravda i snažne institucije, a njegova online verzija postala je pravi repozitorij ideja za nastavu. Cijelu smo godinu aktivno radile u koordinaciji GOOD Inicijative koja je s članicama na godišnjem sastanku u Rijeci u svibnju napravila pregled rada u posljednje dvije godine, razgovarala o planovima, idejama i mogućnostima za daljnju suradnju organizacija članica u podizanju kvalitete provedbe građanskog odgoja i obrazovanja i podršci školama. Suorganizirale smo i već standardnu konferenciju 1. lipnja, ove godine pod nazivom “Od učionice do zajednice: učinkovite strategije za kvalitetan građanski odgoj i obrazovanje“ na kojoj smo dodijelile novе oznake kvalitete SKOCKANO - za programe neformalnog obrazovanja i za organizacije civilnog društva. Sektor s naglaskom na organizacije koje provode programe neformalnog obrazovanja jačale smo kroz čitav set aktivnosti vezan uz sustav SKOCKANO koji je zamišljen kao podrška OCD-ima u unapređenju obrazovnih programa te, uz standarde, kriterije i preporuke, nudi i on-line obrazovne module koji obrađuju osnovna područja bitna za kvalitetu neformalnih obrazovnih programa - u 2023. sedam organizacija i šest obrazovnih programa dobilo je oznaku kvalitete, razvijena su četiri e-modula učenja koji će biti dostupni svim zainteresiranima za kreiranje i/ili unaprijeđivanje svojih neformalnih obrazovnih programa. U travnju smo organizirale međusektorsku konferenciju „Doprinos udruga obrazovanju i razvoju zajednica“, održale sastanke sa relevantnim institucijama i akterima u području obrazovanja i civilnog sektora u svrhu informiranja o Sustavu i važnosti rada udruga, njegove kvalitete i doprinosa zajednicama te zagovarale bolje uvjete za rad udruga i radili na povećanju suradnji. Ostvarile smo suradnju sa AMPEU i Udrugom gradova u informiranju i promociji Sustava, a započele smo i razgovore sa Nacionalnom zakladom za razvoj civilnoga društva (NZRCD) vezano za podršku razvoju i održivosti Sustava. Uz to, u Norveškoj smo predstavile Sustav važnim dionicima u njihovom civilnom sektoru - krovnim (kišobran) organizacijama i dobile izuzetno pozitivne povratne informacije.

U ožujku smo u suradnji sa Forumom za slobodu odgoja, Kućom ljudskih prava, Gongom i Zelenom akcijom organizirale Trening za trenere s ciljem povećanja baze suradnika u provedbi edukacija obrazovnih radnica_ka za GOO te **jačanja kapaciteta GOOD inicijative za rad i suradnju** u ovom području. Nastavile smo u 2023. koordinaciju Tjedna globalnog obrazovanja u okviru mreže Centra Sjever-Jug Vijeća Europe i popratne aktivnosti koje su usmjerene na promoviranje koncepta globalnog građanskog obrazovanja, tj. pojašnjavanja važnosti globalne dimenzije građanskog u današnjem svijetu. Tjedan je ove godine održan pod sloganom „Mir za planet. Planet mira” i tematizirao je veze mira i održivosti. Globalnim građanskim obrazovanjem bavimo se i kroz direktnu suradnju sa školama, njih 6 je u 2023. provodilo naše aktivnosti po p.s. Pokreni solidarnost! metodologiji, dok ih se u rad u školskoj godini 2023./2024. pridružilo njih 24. Cilj aktivnosti je razvijati kritičko mišljenje mladih kroz obradu aktualnih tema poput rasizma, diskriminacije, klimatskih promjena, mentalnog zdravlja i sl. Osim učioničkog rada, šest smo škola podržale u organizaciji akcija solidarnosti u lokalnim zajednicama.

U međunarodnom konzorciju pod vodstvom SOLIDAR-a, razvile smo zajednički okvir rada unutar metodologije Globalnog građanskog obrazovanja, i opisali primjere transformativnih obrazovnih metodologija za demokratsko sudjelovanje. Planirane su ukupno 24 aktivnosti u suradnji s 8 Društvenih centara i više od 500 mladih kao i rasprava na razini EU-a o temama kojima se bavi projekt. Naš se metodološki okvir sastoji od inicijalne edukacije na Mirovnim studijima, rada mentorirane grupe koja je razvila i provela radionice s mladima s migrantskim iskustvom, studentima i osobama koje rade s mladima: Što me žulja? 'ko će to riješiti? Od kojih je do sada jedna provedena 6. svibnja u Klubu Močvara na Trnjanskim kresovima, a druga u listopadu u Kući ljudskih prava. Radionice su za mlade trenerice i za grupu polaznika_ca bile izrazito osnažujuće u smislu vlastite aktivacije, no, očekivano - tema EU izbora i politika prilično im je daleka. Iz tog razloga, povezali smo ih s Mrežom mladih Hrvatske kako bi se lakše uključivali u aktivnosti organizacija za mlade.

Društvenoj promjeni nastavile smo doprinosti organizacijom Mirovnih studija koji su 2023., nakon dvije godine online i hibridnog rada, održani u potpunosti uživo u Zagrebu. Voditelji pozitivno vrednuju rad uživo. Radili smo intenzivno s manjom grupom sudionika_ca što je rezultiralo kvalitetnim grupnim radom i snažnijom komunikacijom sa sudionicima_cama. Pojedine kolegije otvorili smo za sudjelovanje alumnima koji nisu ih bili u prilici slušati, postepeno se izgradila grupna kohezija i kvalitetna razmjena.

Programske cjeline Mirovnih studija su i ove godine bile:

- Vještine suradnje (komunikacijske vještine, razumijevanje i transformacija sukoba, nenasilje i nenasilno djelovanje)
- Pristupi i analize za pozitivan mir (globalno društvo i ekonomska pravda, ljudska prava, feminizam, spol, rod, seksualnost, ljudska sigurnost i migracije, ratno i antiratno nasljeđe)
- Prakse za društvenu promjenu (aktivističke prakse, mentorske grupe, završni radovi)

Studenti_ ce su Mirovne studije završile svojim radom u četiri mentorske grupe:

- Volonterski projekt Pakrac – 30 godina nakon: Izbijanje mira i Grad bez ljudi, uz mentorstvo Gorana Božičevića
- Priprema radionice za mlade: Što me žulja? 'ko će to riješiti?', uz mentorstvo Ive Zenzerović i Antonije Potočki
- Pushbackovi na granicama: tko je iznad zakona? - medijsko izvještavanje o pushbackovima i mirovna logika u politikama prema izbjeglicama, uz mentoricu Anu Raffai
- Transfobija u medijima: desničarski trendovi, mainstream mediji i afera TERF, uz mentorstvo Amira Hodžića i Petre Karmelić

Završne radove predstavili smo 1. srpnja na Recikliranom imanju Vukomerić.

Detaljan sadržaj i provede program, koje teme završnih radova i isječke evaluacija pročitajte u tekstu: Završili Mirovni studiji 2023. - nove generacije za izgradnju pravednijeg društva. U 2024. ulazimo ponovno u hibridnom modelu - kombinaciji online susreta i susreta uživo i raduje nas velik interes za program i velik broj prijava koje smo primili iz cijele zemlje.

U 2023. nastavio se i naš rad na **zagovaranju Interkulturnog centra u Zagrebu**. Bile smo aktivne u platformi Upgrade: sudjelovale na planiranjima, zagovaračkim sastancima i projektnim aktivnostima. Proveden je projekt u kojem smo bili partner u sklopu poziva Kultura i umjetnost u zajednici: *Došli smo na Ribnjak*. Mapirale smo interkulture prakse koje su se do tada provodile na Ribnjaku, susjede i bivše korisnike prostora koji žele dijeliti svoja iskustva u domeni interkulturnog dijaloga. Platforma Upgrade organizirala je događaj Gradimo drugačiji kvart. U 2023. Interkulturni društveni centar ušao je u Program razvoja kulture Grada Zagreba 2024. - 2030. s predloženom lokacijom i najavljenim operativnim osnivanjem 2025.

Zaštita i promicanje prava na azil i migracije

Nastavkom litigacijskog i zagovaračkog rada pokušavale smo **ostvariti kontinuirani pritisak na institucije da zaustave sustavno nasilje i nezakonite prakse prema izbjeglicama i drugim migrantima na granici i u teritoriju**.

U siječnju 2023. godine, ostvarile smo još jednu pobjedu pred Europskim sudom za ljudska prava - u slučaju **Daraibou protiv Hrvatske** kojeg je Centar za mirovne studije pokrenuo u suradnji s odvjetnicom Lidijom Horvat. ESLJP je i u ovom slučaju utvrdio povredu prava na život zbog požara u pritvoru Postaje granične policije Bajakovo 2015. godine, koji je prouzročio ozbiljne ozljede mladog Marokanca i smrt trojice njegovih prijatelja te nepoduzimanja mjera kojima bi se zaštitio život ovih ljudi. Ovom je presudom Sud još jednom utvrdio da Hrvatska ne provodi učinkovite istrage. Tako je i u ovom slučaju utvrđena procesna povreda prava na život zbog neučinkovite istrage, odnosno zbog propusta hrvatskih vlasti da ocijene nedostatke koji su doveli do incidenta, da ih isprave ali i da time spriječe slična ponašanja u budućnosti. U srpnju smo, u suradnji s Kućom ljudskih prava Zagreb, podnijele drugi i završni podnesak u skladu s Pravilom 9.2 Odboru ministara Vijeća Europe vezan uz presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetu **M.H. i ostali protiv Republike Hrvatske**. Odboru ministara dale smo konstruktivne prijedloge

odgovarajućih mjera za izvršenje presude i sprječavanje daljnjeg kršenja ljudskih prava izbjeglica i drugih migranata u Republici Hrvatskoj. Podsjetimo, u navedenom je predmetu Europski sud za ljudska prava priznao M.H. i njezinu obitelj kao žrtve nezakonitog protjerivanja koje je za posljedicu imalo gubitak života šestogodišnje djevojčice Madine 21. studenog 2017. godine.

Krajem godine donesena je presuda Europskog suda za ljudska prava u slučaju **F.S. protiv Hrvatske** koji je pokrenut u suradnji Centra za mirovne studije i Lovorke Kušan davne 2016. godine, a koji je u međuvremenu preuzelo i vodilo odvjetničko društvo Owens, Houška i partneri. Slučaj se odnosi na odluku nacionalnih vlasti o protjerivanju F.S.-a iz Republike Hrvatske u BiH zbog razloga nacionalne sigurnosti. F.S. nikad nije bio obaviješten o razlozima zbog kojih se smatra da predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti, što znači da nije mogao osporiti svoje protjerivanje. Sud je utvrdio kršenje Članka 1. Protokola br. 7 u vezi s postupovnim jamstvima u vezi s protjerivanjem stranaca na temelju protjerivanja iz razloga nacionalne sigurnosti bez navođenja razloga i na temelju povjerljivih informacija koje nisu otkrivene podnositelju zahtjeva, kao i na temelju značajnog ograničenja prava podnositelja zahtjeva na postupak bez dovoljnih kompenzacijskih sigurnosnih mjera. Već godinama upozoravamo na problematično postupanje Sigurnosno obavještajne agencije koje se u 2023. godini ponajviše očitovale u postupanju prema tražiteljima azila iz Ruske Federacije. U slučaju koji se ticao češkog tražitelja azila kojem je azil odbijen na temelju ocjene SOA-e da osoba predstavlja prijetnju za nacionalnu sigurnost, Upravni sud je utvrdio kako je to bilo neosnovano. Nakon više od šest mjeseci neopravdane detencije i odugovlačenja postupka azila, Upravni sud je uvidom u klasificirane podatke SOA-e utvrdio kako spis ne sadrži dokaze ni indicije, niti bilo kakve naznake za isključenje azila. Dodatno, krajem 2023. počeli smo se baviti slučajem osobe bez državljanstva koju je SOA proglasila prijetnjom nacionalnoj sigurnosti nakon višegodišnjeg neprekidnog boravka na teritoriju RH.

Pred Europskim sudom za ljudska prava i dalje je u tijeku i slučaj **Y.K. protiv Hrvatske** kojeg smo pokrenuli u suradnji s odvjetnicom Sanjom Bezbradica Jelavić, te djelujemo kao umještač u postupku.

Više od 2 godine nakon podnošenja kaznene prijave zbog posebno brutalnog nezakonitog protjerivanja četvorice Afganistanaca iz Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu (BiH), u suradnji s odvjetnicom Lidijom Horvat i CMS-om, žrtve su u travnju 2023. podnijele tužbu Ustavnom sudu RH, navodeći kao razlog neučinkovitu i neadekvatnu istragu u slučaju. Zakonom o kaznenom postupku propisan je rok od šest mjeseci za donošenje odluke o kaznenoj prijavi, dok je u ovom slučaju početna predistražna faza trajala gotovo dvije i pol godine, bez odluke o službenom pokretanju istrage.

U suradnji s odvjetnicama vodimo nekoliko postupaka na nacionalnoj razini zbog nezakonitih protjerivanja te policijske brutalnosti prema izbjeglicama i drugim migrantima, kao i postupak zbog institucionalne diskriminacije stranaca. Također, s drugim smo organizacijama civilnog društva sudjelovale u uspostavljanju konzultativnog mehanizma Uredu zastupnice Vlade pred Europskim sudom za ljudska prava u fazi izvršenja presuda. Nastavile smo unaprjeđivati vlastite kapacitete u području zagovaranja i litigacije. U suradnji s DCR-om i ECRE-om sudjelovale smo na dvodnevnom stručnom treningu o zagovaranju na razini Europske unije fokusiranom za izradu zagovaračkih strategija. Krajem godine, u Zagrebu smo suorganizirale međunarodni dvodnevni stručni skup o strategijama i praksama u slučajevima kaznenih postupaka vezanih uz nezakonita protjerivanja. Kao i prethodnih godina, naš fokus ostao je na praćenju kršenja ljudskih prava, konkretno pushbackova i policijskog nasilja. Zato smo stanje na granici

kontinuirano monitorirale u suradnji s organizacijama prisutnim u pograničnim područjima susjednih država, a provele smo i tri terenska posjeta Bosni i Hercegovini te tamošnjim migrantskim kampovima.

Kroz razne zagovaračke napore, uključujući i javno-medijski rad, **stavljale smo na agendu potrebu uspostavljanja sigurnih i regularnih puteva za migriranje**, kako izbjeglice i drugi migranti ne bi bili prisiljeni nastavljati riskirati vlastite živote u potrazi za sigurnijim i dostojanstvenijim životom u zakonodavnom i političkom okviru koji osim uskog i zastarjelog sustava azila ne nudi druge dostupne i ostvarive mogućnosti za migriranje i reguliranje statusa.

U veljači smo s talijanskim ICS-om u zagrebačkom u Kulturno-informativnom centru organizirale projekciju filma Trst sjaji noću, popraćenu razgovorom s autorima koji je moderirala Ivana Perić.

Kao i prethodnih godina, pokušavale smo **utjecati na poboljšanje zakonodavnog okvira i praksi u području azila i migracija**. Komentarima na amandmane sudjelovale smo u javnom savjetovanju o Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti koji je usvojen u ožujku. U suradnji s organizacijama diljem Europe, zagovaračkim i pravnim alatima smo pokušavale zaustaviti i monitorirale slučajeve osoba koje države diljem EU-a i EGP-a namjeravaju vratiti u Hrvatsku temeljem Dublinske uredbe. Nerijetko su se takvi slučajevi, pa i konkretna vraćanja, provodila i nad najranjivim skupinama poput trudnica u visokom stupnju trudnoće, osoba s teškim zdravstvenim stanjima ili djecom bez pratnje. U većini slučajeva, zemlje članice koje su vraćale osobe u Hrvatsku sukladno Dublinskoj uredbi, argumentirale su vraćanje time da je Hrvatska sigurna zemlja zbog postojanja Nezavisnog mehanizma nadzora (iako isti od kraja lipnja 2022., istekom prvog mandata, do kraja 2023. godine nije imao javnih informacija o svom radu). Međutim, u 2023. godini, upravni sud u Braunschweigu utvrdio je da hrvatski azilni sustav ima sustavne nedostatke zbog raširene prakse nezakonitog protjerivanja na granicama koji potencijalno ugrožavaju i osobe vraćene po Dublinskoj uredbi, dok je Okružni sud u Amsterdamu, u dvije odvojene presude, presudio da državni tajnik treba provesti daljnju istragu, budući da informacije koje su pružile hrvatske vlasti nisu dokazale da ne postoje rizici od protjerivanja.

U fokusu su nam bili pregovori o EU Paktu o migracijama i azilu. Kroz zagovaračke akcije predvođene europskim mrežama čije smo članice te kroz medijski rad nastavile smo upozoravati na katastrofalne posljedice koje će usvajanje i implementacija Pakta imati na ljudska prava i živote osoba koje migriraju i traže zaštitu, kao i na države koje se nalaze na vanjskim granicama EU-a, uključujući Hrvatsku. Tako smo i javno prosvjedovale povodom Okruglog stola "Europa i migracije: Na putu sigurnosti i solidarnosti", a kako bismo ukazale na sedam godina sustavnog provođenja nezakonitih protjerivanja. Nastavile smo zahtijevati hrvatske i EU politike temeljene na raspodjeli odgovornosti za sustav azila među državama članicama i stvarnu solidarnost s izbjeglicama i drugim migrantima, koja se neće odnositi na solidarnost među državama članicama da vraćaju osobe u zemlje porijekla, već solidarnost u pružanju dobrodošlice i utočišta, u pružanju sigurnosti.

Okrugli stol o upotrebi umjetne inteligencije u policijskim poslovima, ali i šire, u odnosu na teme poštivanja temeljnih prava suorganizirale smo s mrežom ENAR (Europska mreža za borbu protiv rasizma) u travnju. ENAR godinama ukazuje na postojeću i tvrdokornu policijsku praksu koju trpe manjine, a koja se sastoji od rasnog profiliranja i zatim zaustavljanja, ispitivanja ili uhićenja osoba. Ove prakse dodatno ojačavaju postojanje sustavnih nejednakosti, a uz pomoć današnje tehnologije, olakšano je njihovo izvršavanje.

Od važnijih inozemnih gostovanja, u svibnju smo gostovale na konferenciji Uncovering Vulnerabilities in Migration and Human Trafficking koju je organiziralo Sveučilište na Malti i to na panelu koji je okupio snage CMS-a (diskusiju je moderirala Ana Čuča, a Italiju predstavljala Maddalena Avon, obje naše članice i bivše kolegice) te na Sabir festivalu na okruglom stolu o kršenjima ljudskih prava na vanjskim granicama Europske unije. U lipnju smo gostovale na konferenciji o imigracijskoj detenciji u EU na otoku Kosu u Grčkoj, gdje smo predstavile detencijske prakse u Hrvatskoj i strateške slučajeve koje je CMS do sada vodio. U srpnju smo održale okrugli stol "Međunarodna i privremena zaštita u EU i Hrvatskoj - novi smjer politika i praksi?" na kojem smo s Uredom pučke pravobraniteljice, Institutom za etnologiju i folkloristiku i Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek raspravljale o međunarodnoj i privremenoj zaštiti u EU, s naglaskom na hrvatski kontekst. Na inicijativu Danskog vijeća za izbjeglice, zajedno s drugim organizacijama za zaštitu izbjeglica u 11 europskih zemalja pokrenule međunarodnu kampanju "Dajte šansu solidarnosti" kojom pozivamo europske političare da zamijene trenutni neadekvatni sustav azila humanim sustavom utemeljenim na zajedničkoj odgovornosti za izbjeglice među državama članicama EU-a.

Tijekom godine održale smo sastanke s veleposlanstvima Belgije, Nizozemske, Švicarske, SAD-a i UK-a, kao i s pučkom pravobraniteljicom te Agencijom EU za temeljna prava, na temu migracija, postupaka azila i povratka. Također, sastale smo se predstavnikom Human Rights Watcha, g. Michaelom Bochenekom na temu nezakonitih protjerivanja izbjeglica i drugih migranata i s predstavnicima Agencije EU za temeljna prava na temu rada neovisnog mehanizma nadzora, nezakonitih protjerivanja, kriminalizacije solidarnosti i naših pravnih slučajeva pred domaćim i međunarodnim sudovima. Dodatno, sredinom ožujka je u posjetu Hrvatskoj bio direktor Agencije EU za temeljna prava g. Michael O'Flaherty s kojim smo se sastale te prisustvovala njegovom predavanju na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Iako u 2023. nismo prepoznale nove prakse **kriminalizacije solidarnosti u području migracija**, pratile smo nastavak trenda sužavanja prostora za rad civilnog društva, a posebice Vladin prijedlog novog kaznenog djela neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje. Navedene zakonske izmjene predstavljaju novi udar na slobodu medija i na pravo javnosti na informacije od javnog interesa, ali i udar na sve pojedince i organizacije civilnog društva koji javno upozoravaju na neprovođenje učinkovitih istraga i nekažnjavanje počinitelja kaznenih djela za što je Republika Hrvatska u više navrata proglašena odgovornom pred Europskim sudom za ljudska prava.

Kako bismo **povećale informiranost izbjeglica i drugih migranata o njihovim pravima u pogledu traženja azila i reguliranja statusa**, u 2023. godini aktivno smo pružale besplatnu pravnu pomoć. Odradile smo ukupno 339 pravnih radnji i pružile besplatnu pravnu pomoć 147 osoba koje pripadaju osjetljivim društvenim skupinama – tražiteljima međunarodne zaštite, osobama pod međunarodnom i privremenom zaštitom, migrantima koji nemaju regulirani boravak te žrtvama diskriminacije. Održale smo također edukaciju za tražitelje međunarodne zaštite o postupku traženja međunarodne zaštite, besplatnoj pravnoj pomoći i mehanizmima zaštite ljudskih prava te osnovama o pravima i obvezama radnika i radnica u Hrvatskoj. Prepoznale smo slučaj osobe koja je bila žrtva trgovanja ljudima, povezali je s odvjetnicom i drugim organizacijama te joj time pomogli u priznavanju statusa žrtve trgovanja ljudima. Nadalje, pružili smo pravnu podršku različitim osobama izbjeglim iz Palestine među kojima je bilo hrvatskih i stranih državljana. Pružili smo podršku i pravne savijete nekolicini Čečena izbjeglih iz Ruske federacije koji su bili

nezakonito držani u detenciji u razdoblju duljem od 6 mjeseci što je konačno potvrdio i Upravni sud koji im je dodjelio međunarodnu zaštitu te naložio njihovo trenutno puštanje na slobodu. Prilikom pružanja besplatne pravne pomoći ostvarile smo odličnu suradnju s organizacijama civilnog društva koje rade s tražiteljima međunarodne zaštite poput udruga borders:none i Are You Syrious.

Izgradnja uključivog društva

Kako bismo osigurale da se **integraciji pristupa multiresorno i multisektorski, a da su izbjeglice i stranci dobro prihvaćeni te uživaju ljudska prava**, aktivno smo kao vanjski suradnik sudjelovale u izradi Akcijskog plana Grada Zagreba za provedbu Povelje Integrirajućih gradova za 2023. i 2024. godinu te smo svojim prijedlozima u postupku donošenja te javnog savjetovanja osvijestili Grad Zagreb o važnim područjima javnih politika, kao što je primjerice područje stanovanja, u sklopu kojih je nužno donošenje integracijskih mjera. U provedbi integracijskih mjera akcijskog plana sudjelovale smo na različite načine, a primarno održavanjem edukacija za službenike/ice Grada Zagreba.

Nakon uspješno održane prve konferencije za zagovaranje prava organizirana od strane izbjegličkih i migrantskih aktivista nastavile smo suradnju s aktivistima te izradile Izvešće u sjeni o provedbi mjera integracije u Hrvatskoj kojim se integraciji pristupa kroz perspektivu izbjeglica i drugih migranta te njihovih osobno proživljenih iskustava ili svjedočanstva. Navedena suradnja je također dovela do iznošenja prijedloga izmjene članaka u postupku izrade nacрта Statuta Sveučilišta u Zagrebu koji su imali za cilj ostvarenje punog opsega prava na visoko obrazovanje osoba pod međunarodnom zaštitom, a koje uključuje pravo na subvencioniranu školarinu te studentski standard pod istim uvjetima kao hrvatski državljani uzimajući u obzir specifični položaj osoba pod međunarodnom zaštitom.

Sudjelovale smo na evaluacijskom sastanku grupe aktera uključenih u proces pružanja pomoći osobama u pokretu koju je Grad Zagreb organizirao u bivšoj tvornici Paromlin te aktivno zagovarale izradu protokola za učinkovito i brzo organiziranje humanitarne pomoći velikom broju osoba, a kojim bi se unaprijed predvidjeli područja i prostori na kojima je moguće organizirati pomoć, nadležni gradski uredi, tijela te druge organizacije te odgovarajuća financijska sredstva.

Pokrenule smo i provele pilot praksu osiguravanja usluga usmenog prijevoda u sklopu pristupa uslugama u zdravstvu. Više od 60 sati usluga tumačenja za arapski, ukrajinski, farsi i francuski jezik pružene su u 7 različitih zdravstvenih ustanova, a na temelju povratnih informacija razradit ćemo preporuke za prevladavanje jezične barijere u pristupu uslugama u društvu. Inicirale smo stvaranje Mreže za poboljšanje pristupa uslugama u zdravstvu koja nastavlja djelovati i u 2024. godini, a aktivno smo radile i na povezivanje te stvaranje mreže prevoditelja_ica s ciljem prevoditeljske podrške pri pristupu zdravstvenim uslugama. Objavile smo vodič za državljane trećih zemalja o pristupu zdravstvu u Hrvatskoj koji sadrži sažete informacije o osnovnim pojmovima s kojima se svi suočavamo pri pristupu doktorima te drugim pružateljima zdravstvenih usluga u Hrvatskoj. Vodič je dostupan na hrvatskom, engleskom, francuskom, arapskom te ukrajinskom jeziku, a također su izrađeni i video materijali o korištenju portalom e-Građani, pronalasku doktora opće prakse i ginekologa za strance u Republici Hrvatskoj te o osnovnim pojmovima pri pristupu uslugama u zdravstvu na hrvatskom, engleskom, francuskom, arapskom te ukrajinskom jeziku.

Kroz rad neformalne mreže Koordinacije za integraciju, koje smo koordinatori, kroz godinu smo se sastajali s drugim organizacijama civilnog društva aktivnima u pružanju podrške i razmjenjivali najnovije informacije s terena te potreba ljudi s kojima radimo.

U ovoj godini, dovršili smo Smjernice za provedbu projekata kojima se poštuju prava migranata. Prema navedenim smjernicama, u partnerstvu smo razvili eksperimentalne projekte. CMS je pratio razvoj i nekoliko javnih izvedbi scene: *I'm not racist but...* Centra za kazalište potlačenih Pokaz. Razvoju scene integralni je dio učenja hrvatskog jezika sa strancima. Scena je prikazana, 17. lipnja na Ribnjaku na obilježavanju Svjetskog dana izbjeglica, te u prosincu u Kući ljudskih prava. Prema kriterijima iz Smjernica, svaki je partner detaljno evaluirao provedene projekte i razvio Preporuke za razvoj projekata. CMS je u svibnju 2023. bio domaćin partnerskog sastanka i organizator treninga: Neformalno učenje u radu s migrantima. Organizirana je i radionica testiranja smjernica s organizacijama nezavisne kulture, te izvještaj: Dostignuća kulturnih politika za integraciju migranata na razini EU.

Radile smo na **povećanju prepoznavanja problema diskriminacije i rasizma i mehanizmima zaštite**, pa smo tako kroz godinu provodile radionice o diskriminaciji, anti-crnačkom rasizmu, ksenofobiji i islamofobiji, kojima su pristupovali kako tražitelji azila, tako i osobe pod međunarodnom zaštitom, te i druge osobe koje su ovdje migrirale (radnici, studenti itd.) te članovi Panafričkog društva u Hrvatskoj. Radionicu o diskriminaciji i kako ju prepoznati i prijaviti organizirale smo i za nepalske radnike, kao i za romsku nacionalnu manjinu u Dardi u suradnji s Romskim resursnim centrom. U suradnji s Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek organizirale smo dvije radionice za ukrajinske izbjeglice u Zagrebu i Osijeku koje su tematizirale pitanje radničkih prava, diskriminacije i komunikacije. U Rijeci smo u Razvojnom integracijskom centru Sv. Vida (Caritas) održale radionicu na temu pristupa uslugama u zdravstvu te o osnovama diskriminacije za žene raseljene iz Ukrajine te pružale pravno savjetovanje.

U suradnji s dvoje izbjegličkih aktivista, dvoje predstavnika Romske organizacije mladih Hrvatske, predstavnikom Panafričkog društva u Hrvatskoj i članom nepalske udruge Non-resident Nepali Association koji su djelovali kao kontakt točke unutar unutar svojih zajednica, provele smo mapiranje instanci diskriminacije i rasizma koje nisu bile prijavljene službenim institucijama i primili desetke slučajeva rasističkog i diskriminatornog postupanja prema različitim manjinskim zajednicama na ulicama i javnom prijevozu, u traženju poslova ili stanova. U rujnu smo organizirale nekoliko fokus grupa i provele desetak intervjua s relevantnim dionicima na temu rasizma i diskriminacije prema izbjeglicama i drugim rasijaliziranim skupinama u različitim područjima života - pristupu javnim uslugama, zapošljavanju, stanovanju, u javnim prostorima, koje su služile za skupljanje informacija za izvještaj o stanju rasizma i diskriminacije u Hrvatskoj koji će biti javno objavljen početkom 2024. godine. Suradivale smo i na izradi Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje 2023.-2025. koji je donesen u 2023. godini.

Što se tiče događanja namijenjenih za javnost, Centar za mirovne studije kao koordinator Koordinacije za integraciju zajedno je s ostalim udrugama civilnog društva aktivnima u području integracije i uz suradnju i podršku izbjegličkih aktivista u lipnju organizirao „10. Tjedne IZBJEGLICAMA!“ u sklopu kojih se održalo nekoliko događaja: konferencija za medije naziva Ljudi uprolazu, sustav u zastoju? povodom otvaranja na kojoj smo najavile desete po redu Tjedne i na kojima su također govorile predstavnice udruge Isusovačka služba za izbjeglice, udruge Are You Syrious te izbjeglički aktivist Prince Wale Soniyiki. U sklopu Tjedana

organizirale smo u suradnji s udrugom borders:none okrugli stol koji je tematizirao problematiku rizika od socijalne isključenosti mladih izbjeglica, kao i panel diskusiju Zajedno za bolje - O migrantskom aktivizmu u Hrvatskoj, na kojem su govorili stručnjaci o integraciji i izbjeglički i migrantski aktivisti, kao i predstavnici institucija i istraživačke zajednice. U sklopu Tjedana proslavile smo i međunarodni dan izbjeglica tradicionalnim godišnjim druženjem na Bundeku i glazbenom večeri Afrobeatsa u klubu Melin. Priključile smo se i službenom programu proslave Dana izbjeglica na Ribnjaku Grada Zagreba su-organizacijom nastupa zbora Domaćigosti i Commija Baldea te podrškom izvedbe *I'm not racist but...* Centra za kazalište potlačenih POKAZ. Kroz godinu smo održale i niz kulturnih događanja na kojima su sudjelovale i koje su vodile kako izbjeglice, tako i druge osobe s migrantskim iskustvom u Hrvatskoj - tijekom lipnja organizirale smo uz udugu PADUH interkulturno druženje i kviz o afričkim zemljama u AKC Medika, zatim jednomjesečni tečaj djembe bubnjanja u suradnji sa senegalskim glazbenikom Commijem Baldeom i Centrom mladih Ribnjak, u rujnu u suradnji s udrugom PADUH natjecanje u kuhanju zapadnoafričke riže, a krajem godine u suradnji s Centrom mladih Ribnjak i Commijem Baldeom koncert benda KAIRA KELA i gostiju, među kojima i osoba s međunarodnom zaštitom, s ciljem proslave Dana Mediterana, te smo u prosincu u suradnji s udrugom PADUH i Centrom mladih Ribnjak te Gradom Zagrebom sudjelovale u obilježavanju Međunarodnog dana migranata.

U 2023. godini provele smo raznovrsne edukacije za različite dionike koji rade u području integracije: za volonterke i volontere koji pružaju podršku pravnom timu u pružanju pravne pomoći održala se edukacija u Rijeci o statusima i pravima osoba koje traže pravnu pomoć; za volonterke i volontere koji pružaju podršku pri učenju hrvatskog jezika te prevoditeljsku podršku. U edukacijama su sudjelovali volonteri i volonterke Centra za mirovne studije, ali i drugih suradničkih organizacija te tražitelji azila koji volontiraju u tim organizacijama; za osnaživanje kapaciteta pružatelja usluga i prevoditelja u području zdravstva; za učenike i učenice osnovnih i srednjih škola; za službenike grada Zagreba koji u okviru svojeg rada imaju doticaja sa temama integracije te socijalne radnike održala se edukacija o konceptu identiteta i interkulturalnom pristupu, mentalnom zdravlju te o normativnom okviru statusa i reguliranja boravka stranaca, kao i preprekama u ostvarenju prava u području zdravstva za strance; za znanstvenike i istraživače, predstavnike lokalnih vlasti te institucija poput pravobraniteljice za djecu i pravosudne akademije održane su dvije radionice Advocacy Academy namijenjene lokalnim donositeljima odluka i predstavnicima institucija, na kojima se tematizirala važnost uključivanja izbjeglice u procese stvaranja javnih politika i važnost uključivanja perspektive onih čiji je glas često umanjen i ušutkan. Radionice su održane nakon što smo u ožujku prošle trening za trenere održan od strane Refugee Academy sa Sveučilišta Vrije u Amsterdamu; za službenike Grada Zagreba o zabrani diskriminacije; održale smo edukaciju o kulturnim pravima migranata te je predstavljena metodologija rada s migrantima u području kulture.

U siječnju 2023. smo sudjelovale u EU kampanji o pravima žrtava "Držat ću oči širom otvorene" koja potiče pružanje podrške žrtvama kaznenih djela, osobito djeci žrtvama nasilja, žrtvama rodno uvjetovanog nasilja te fobije od LGBTIQ osoba i ksenofobije. Napisale smo i poslale Državnom odvjetništvu RH dvije kaznene prijave za govor mržnje na temelju čl. 325 Kaznenog zakona, a u pogledu kojih su podnesene optužnice, između ostalog i protiv rasista/nacista u vezi slučaja koji je bio medijski eksponiran krajem ožujka 2023. Provele smo kvalitativno istraživanje o dostupnosti podrške žrtvama kaznenih djela počinjenih radi mržnje i predrasuda koje će biti objavljeno u prvom kvartalu 2024. godine kao samostalni istraživački

izvještaj za Hrvatsku, kao i komparativni izvještaj nalaza iz Irske i Finske, država iz kojih dolaze partneri na projektu "Uzajamna podrška protiv mržnje", Irska mreža za borbu protiv rasizma - INAR i Finske - Ministarstvo pravosuđa Republike Finske. Za međunarodnu mrežu INACH i Europsku komisiju, provodili smo praćenje provedbe Kodeksa za postupanje u slučaju nezakonitog govora mržnje na internetu. U istom kapacitetu, sudjelovali smo i na online okruglom stolu s društvenim mrežama u studenom.

Povodom Međunarodnog dana za eliminaciju rasne diskriminacije 21. ožujka objavile smo članak na našoj web stranici te komunicirale s medijima, s ciljem podizanja svijesti o nužnosti **prevencije i sankcioniranja strukturnog nasilja i diskriminacije**.

Centar za mirovne studije je kroz 2023. organizirao javna događanja s ciljem podizanja edukacije relevantnih dionika i podizanja svijesti javnosti o temi migracija, integracije i s njom povezane teme rasizma i diskriminacije. Tako smo u trećem mjesecu organizirale okrugli stol "Kako Vlada planira zaštitu i promicanje ljudskih prava i borbu protiv diskriminacije?" koji se sadržajem se doticao procesa izrade i važnosti Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje od 2022. do 2027. godine i pratećih akcijskih planova. U četvrtom mjesecu u suradnji s Europskom mrežom protiv rasizma organizirali smo okrugli stol o upotrebi umjetne inteligencije u policijskim poslovima, ali i šire, u odnosu na teme poštivanja temeljnih prava i migracija. U travnju smo u suradnji s Platformom Upgrade i Centrom mladih Ribnjak organizirali cjelodnevno događanje "Gradimo drugačiji kvart" i govorili na javnom razgovoru na temu klimatskih izbjeglica. U prosincu smo u sklopu Human Rights Film Festivala organizirali panel o temi stranih radnika kao popratnom događanju projekciji filma *Gdje su nestali svi osmjesi?*, na kojem smo tematizirali migracije radnika iz Nepala i drugih azijskih zemalja koji sve više dolaze raditi i živjeti u Hrvatsku bez odgovarajućeg sustava integracije i podrške.

Kroz rad radne skupine za inkluziju surađivali smo sa Europskim vijećem za izbjeglice i prognanike (ECRE) i prisustvovali i sastanku radne skupine u Briselu. Također smo i ove godine nastavili intenzivnu suradnju s Europskom mrežom protiv rasizma (ENAR) i pridružili se njihovoj radnoj skupini Migration, Security and Policing.

I ovu godinu nastavile smo raditi na **jačanju zagovaračkih kapaciteta izbjegličkih i migrantskih aktivista** time što smo osmero migrantskih aktivista i aktivistkinja podržavali u pisanju prvog izvještaja u sjeni o stanju integracije u Hrvatskoj, prvom takvom izvještaju koji su napisale osoba na koje su usmjerene različite integracijske mjere, u skladu s metodologijom koju smo razvile s ECRE-om. Izvještaj su aktivisti s CMS-om predstavili različitim donositeljima odluka i predstavnicima institucija: hrvatskim parlamentarcima, predstavnicima i zaposlenicima grada Zagreba, gradskoj Koordinaciji za integraciju. Osim toga, aktivisti su s CMS-om prisustvovali i europskoj konferenciji u Briselu gdje su izlagali o izvješću, upoznavali druge izbjegličke aktiviste iz drugih zemalja Europske unije, kao i organizacije civilnog društva bazirane u Briselu, te sudjelovali u panelima koji su tematizirali različite probleme u integraciji u različitim nacionalnim kontekstima, kao i napore za olakšavanjem integracije na europskoj razini. Osim toga, kroz godinu smo napravili i promovirali 5 videa koja su predstavila neke od aktivista i aktivistkinja s kojima smo surađivali, kao i područja rada na kojima su aktivni: Semiha i pristup visokom obrazovanju, Abbeyja i pristup zdravstvu - pogotovo uslugama mentalnog zdravlja, Shafija i problematiku zapošljavanja, Lynder i statusna pitanja i Oladayo i temu (ne)prihvaćenosti u društvu. Izradile smo i infografiku koja poziva osobe migrantskog iskustva u Hrvatskoj na angažman u zagovaranju za svoja prava i predstavlja im neke od

načina uključivanja, te je dostupna na hrvatskom, engleskom, francuskom i arapskom jeziku, kao i infografiku za različite dionike unutar sustava i donositelje odluka s prijedlozima i pozivom da uključuju osobe migrantskog iskustva u donošenje odluka.

Organizirale smo i radionicu o komunikaciji, korištenju medija i medijskim nastupima za članove Panafričkog društva u Hrvatskoj (PADUH). Sudjelovale smo na konferenciji Grada Zagreba o gradovima utočištima u sklopu koje smo predstavile rad naše organizacije u osnaživanju migranata i zaštite njihovih prava.

Kroz cijelu godinu regrutirale smo i educirale nove volontere_ke za jezičnu podršku i individualni rad s tražiteljima_cama međunarodne zaštite i osobama pod međunarodnom zaštitom te volonterke prevoditeljice.

Sudjelovale smo na nizu javnih događanja, konferencija i okruglih stolova suradničkih organizacija i institucija u zemlji i inozemstvu, primjerice na dvije konferencije Volonterskog centra o razvoju volonterstva i javnih politika u ovom području, na konferenciji "Obrazovane Romkinje" i obilježavanju Međunarodnog dana romskog jezika u organizaciji Kali Sare, na okruglom stolu UNHCR-a o nužnosti uspostave tzv. one-stop shopa u Zagrebu, sudjelovali smo na konferenciji radi obilježavanja 15 godina primjene Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći u organizaciji dijela pružateljica besplatne pravne pomoći, na sastanku gradske koordinacije za integraciju i obilježavanju Dana migranata u organizaciji Grada Zagreba te na sastanku organizacija civilnog društva i vjerskih organizacija u Varšavi kojemu je domaćin bio OSCE ODIHR. Početkom prosinca, sudjelovali smo na Europskom forumu za migracije u Briselu.

Afirmacija ekonomskih i socijalnih prava

Tijekom 2023. godine radile smo na **izgradnji vlastitih kapaciteta za pružanje direktne pravne podrške u slučajevima kršenja ekonomskih i socijalnih prava** sudjelovanjem na raznim edukacijama, od kojih bismo istaknuli radionicu o utuživosti ekonomskih i socijalnih prava Inicijative A11 u studenom te Teino pohađanje Škole ekonomskih i socijalnih prava Inicijative A11 od studenog 2023. do veljače 2024. godine. Također, osigurana su osnovna sredstva za financiranje rada na programskom području. Krajem kolovoza 2023. odobreno je financiranje projekta Rad za opće dobro – socijalna (NE)pravda?!, što predstavlja kulminaciju aktivnosti provedenih u mjesecima koji su prethodili, a u kojima je tim zagovarački radio na zagovaranju izmjena Zakona o socijalnoj skrbi. Također, financiranje je osigurano i kroz institucionalnu podršku Zaklade Robert Bosch.

Izmjene Zakona o socijalnoj skrbi te Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira bili su u fokusu domaćih zagovaračkih aktivnosti u 2023., čime smo pokušale povećati **svijest donositelja odluka o važnosti poštivanja ekonomskih i socijalnih prava**, ali i **analizirati glavne probleme u području socijalnih i ekonomskih prava** i identificirati i provesti kampanje radi rješavanja problema. Oba zakona sadrže mjere kojima se siromaštvo kriminalizira. 20. veljače smo, stoga, organizirale okrugli stol o kriminalizaciji i sankcioniranju siromaštva kojim smo započele raspravu o kriminalizaciji siromaštva u Hrvatskoj, ali smo i sudjelovale na eSavjetovanjima oko predloženih izmjena ovih dvaju zakona. U oba smo slučaja Povjereniku za informiranje pisale predstavku zbog skraćenog trajanja javnog savjetovanja (o čemu smo i javno komunicirale) te je Povjerenik u oba slučaja prihvatio našu primjedbu i upozorio nadležna ministarstva.

Iako je pritiskom javnosti, civilnog društva te naročito pučke pravobraniteljice iz Zakona o socijalnoj skrbi izbrisana odredba o zabilježbama na nekretnine korisnika socijalne skrbi, u Zakonu je ostala skandalozna mjera rada za opće dobro bez naknade koja krši ljudska prava korisnika i korisnica zajamčene minimalne naknade tjerajući ih na prisilni rad. Medijski smo istupale o toj temi, istraživale kako se mjera provodi diljem zemlje, ali i napisale, zajedno s Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek, pritužbu Pučkoj pravobraniteljici o mogućoj etničkoj diskriminaciji korisnika zajamčene minimalne naknade u Belom Manastiru te na Međunarodni dan ljudske solidarnosti predale prijedlog ocjene ustavnosti mjere rada za opće dobro bez naknade Ustavnom sudu, kada smo organizirale i konferenciju za medije. Što se Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira tiče, osim što smo sudjelovale na eSavjetovanju, javno smo komunicirale o problemu kriminalizacije tzv. skitnje, ali smo istovremeno o problematici pisale i saborskim klubovima.

Svijest donositelja odluka o važnosti ekonomskih i socijalnih prava pokušale smo podignuti i svojim doprinosom brojnim izvještajima. Doprinijele smo godišnjem izvještaju pučke pravobraniteljice o stanju ljudskih prava u Hrvatskoj. Uz to, bile smo glavne izvjestiteljice za Monitor socijalnih prava mreže SOLIDAR te izvijestile i Odbor o ekonomskim i socijalnim pravima UN-a (CESCR) u koaliciji s drugim udrugama (CZMOS, Romski resursni centar, ROM HR, Documenta) o provedbi Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima u RH (ICESCR), u sklopu čega smo i sudjelovale na 72. zasjedanju predsjedijske radne skupine UN-ova Odbora za ekonomska, socijalna i kulturna prava na kojem smo predstavile ključne aspekte našeg doprinosa izradi Popisa pitanja i problema za proces pregleda RH o provedbi Pakta te savjetovale glavnu izvjestiteljicu o otvorenim pitanjima. Izvještavale smo i Odboru za eliminaciju rasne diskriminacije o rasnoj diskriminaciji povezanoj s ekonomskim i socijalnim pravima, zajedno s CZMOS-om, Romskim resursnim centrom Darda, ROM HR-om te Documentom. U travnju smo sudjelovale i na konzultacijama OCD-ova s Glavnom upravom za pravosuđe i zaštitu potrošača EU-a (DG JUST) te izlagale o segregiranom stanovanju Roma i s tim povezanom segregacijom u obrazovanju. U srpnju 2023., sudjelovale smo u okruglom stolu s predsjednicom Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i drugim predstavnicima EBRD-a te hrvatskog civilnog društva, a u kojem smo upozorile na rastuće socio-ekonomske nejednakosti te ignoriranje socijalnih i ekonomskih ljudskih prava od strane tijela javne vlasti, posebno u kontekstu potresom pogođenih područja, pripadnika_ca romske nacionalne manjine te osoba koje žive u ekstremnom siromaštvu. U rujnu 2023., zajedno s Amidekster klubom predale smo zajednički podnesak zajedničkom izvještaju Specijalnog izvjestitelja UN-a o pravu na adekvatno stanovanje i Specijalnog izvjestitelja UN-a o ekstremnom siromaštvu i ljudskim pravima o naporima uložanima u dekriminalizaciju kaznenih djela povezanim s beskućnicima i siromaštvom, poput prosjačenja, boravkom ili spavanjem, odmorom ili poduzimanjem bilo kakvih drugih aktivnosti za održavanje života na javnim prostorima. Od svibnja 2023. u redovnoj smo komunikaciji i s Vijećem Europe u kontekstu izvještavanja o provedbi neprihvaćenih odredbi Europske socijalne povelje budući da je Republici Hrvatskoj 30. lipnja 2023. bio rok za predaju izvještaja o provedbi iste. No, budući da Republika Hrvatska i dalje nije predala izvještaj, dalje smo u niskom startu glede izvještavanja iz sjene prema glavnoj regionalnoj ljudskopravaškoj organizaciji u Europi.

Svijest o važnosti ekonomskih i socijalnih prava u javnosti podizale smo, među ostalim, i podcastima o proizvodnji jednakosti te mjeri rada za opće dobro bez naknade, ali i radionicama o ljudskim pravima u Centru za razvoj vrijednosti te poludnevnom boravku za beskućnike udruge PET plus u listopadu i prosincu.

U siječnju smo pružile i podršku udruzi Sidro u slučaju diskriminacije osobe s invaliditetom u vrtiću u Vođincima.

Početakom 2023. provele smo i **kampanju o ekonomskim i socijalnim pravima** pod nazivom *#NoveSolidarnePolitike*, a sudjelovale smo i u Europskoj građanskoj inicijativi *Good clothes, fair pay* (*#potpišizadostojanstvenuplaću*) u sklopu koje je Sandra u Karlovcu u lipnju skupljala potpise i gostovala u medijima. Suorganizirale smo i prikazivanje filma *Proljeće dolazi! / Spring is coming!* u Zelenoj akciji 13.06. te sudjelovale u popratnom razgovoru.

Kroz veći dio 2023. godine radile smo na **okupljanju i organiziranju aktera_ica** koje se bave ekonomskim i socijalnim pravima. Kroz kontinuirani rad uže grupe koja se sastojala od predstavnika nekoliko organizacija civilnog društva, sindikata i pripadnika akademske zajednice izbistrila se potreba za organiziranjem neformalne platforme koja bi okupljala aktere_ice iz civilnog društva, sindikata, znanstvene zajednice, i ostale pojedince koji se iz različitih perspektiva bave ekonomskim i socijalnim pravima te koji bi upravo zajedničkim radom pokušali pomaknuti narativ o ekonomskim i socijalnim pravima prema narativu jednakosti ishoda i šansi koja se može postići jačanjem socijalne države kao društvene (državne i civilne) garancije dostojanstvenog životnog standarda za sve i to kroz uspostavu kvalitetnih i univerzalno dostupnih javnih usluga te pravedniju i efikasniju preraspodjelu bogatstva progresivnijim poreznim sistemom. Rad na izgradnji platforme konkretizirao se krajem godine, a platforma je službeno zaživjela 18. ožujka 2024., čime je ostvaren značajni pomak prema ostvarenju cilja **institucionaliziranja suradnje OCD-ova koji se bave ekonomskim i socijalnim pravima međusobno i s Uredom pučke pravobraniteljice**. Kontinuirano smo sve aktere_ice uključene u Bazu aktera_ica koji se bave ekonomskim i socijalnim pravima obavještavale o otvorenim javnim raspravama koje se tiču ekonomskih i socijalnih prava, kako bismo povećale participaciju pri donošenju zakona i ostalih propisa.

Također, s Inicijativom A11, crnogorskom Akcijom za ljudska prava te Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek dogovoren je zajednički rad na formiranju regionalne mreže aktera_ica koje se bave ekonomskim i socijalnim pravima. Ključna suradnja s Inicijativom A11, započeta još 2021. godine, nastavljena je sudjelovanjem na Danima socijalnih prava početkom lipnja, organizacijom radionice ekonomskih i socijalnih prava u Zagrebu u studenom, sudjelovanjem u Školi ekonomskih i socijalnih prava koju provodi A11 tijekom studenog, prosinca, siječnja i veljače te konzultacijama oko važnih događaja vezanih za ekonomska i socijalna prava, napose u kontekstu izrade izvještaja za UN-ov CESCR. Nastavljena je i suradnja s udrugama u sklopu mreže Zaklade Robert Bosch.

Obrazovne sadržaje naše organizacije iz područja ekonomskih i socijalnih prava obogatile smo policy paperom o nejednakostima u obrazovanju koji smo i predstavile u ožujku.

Unaprjeđenje položaja organizacija civilnog društva

Unaprjeđenje položaja organizacija za ljudska prava provodimo horizontalno, u partnerstvu s drugim organizacijama civilnog društva u zemlji i inozemstvu. Kako bismo **povećale utjecaj organizacija za ljudska prava u području zagovaranja i javne komunikacije za mobilizaciju građana**, u 2023. godini smo provele niz aktivnosti. Objavile smo seriju od pet podcasta koji tematiziraju područja kršenja ljudskih prava: godišnji pregled stanja ljudskih prava s pučkom pravobraniteljicom Tenom Šimonović Einwalter; "Mladi i

suočavanje s prošlošću" s višom znanstvenom suradnicom na Institutu za društvena istraživanja Zagreb, Anjom Gvozdanić. Što znači i kako proizvesti jednakost te u kojem odnosu stoje nejednakosti i ekonomska i socijalna ljudska prava razgovarale smo s docentom na Odsjeku za kulturalne studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, dr.sc. Tonijem Prugom (podcast je snimljen u okviru rada na programskom području 4. Afirmacija ekonomskih i socijalnih prava), "Rad za opće dobro bez naknade - socijalna (ne)pravda?!" s Natalijom Havelkom iz osječkog Centra za mir, nenasilje i ljudska prava (podcast je snimljen u okviru rada na programskom području 4. Afirmacija ekonomskih i socijalnih prava) te "Do bolje zaštite ljudskih prava" kroz Design Thinking s Andrijanom Parić. U lipnju je proveden obrazovni ciklus o inovacijama u zajednicama pomoću metode Design Thinking koji smo organizirale koncem svibnja/početak lipnja i koji se nastavio do zime održavajući radionice u lokalnim zajednicama od kojih je prva održana u Osijeku u listopadu u organizaciji udruge Breza. Kako bismo poboljšale naše javne komunikacije za mobilizaciju građana, u srpnju smo provele radionicu izgradnje narativa o ljudskim pravima i progresivnom civilnom društvu u partnerstvu s mrežom Liberties čija smo članica. Provedene su i četiri radionice o komunikaciji i odnosima s javnošću tijekom rujna i listopada: o vizualnom pristupu javnim komunikacijama, o kampanjama na društvenim mrežama i u uličnim akcijama, o komunikaciji s medijima te o poboljšanju *online* prisutnosti i komunikacije sa širom publikom putem web stranica. Time je kreirana mreža radnika i radnica u civilnom društvu koji se bave javnom komunikacijom te smo i otvorile komunikacijski kanal kako bismo si u budućnosti mogli međusobno pružati podršku u našem svakodnevnom radu na komunikacijama i odnosima s javnošću. Također, raspisan je ciklus poziva za pripravništvo u našoj organizaciji koje je započelo krajem godine i nastavilo se u 2024. godini. Održana je edukacija za organizaciju ROM HR o komunikacijskim alatima za udruge sredinom prosinca.

U kontekstu veće viljivosti rada organizacija civilnog društva, tijekom godine je provedena kampanja #sutrajetoje kojom smo željele popularizirati rad udruga među mladima, tj. pokazati kako su udruge važne za razvoj lokalne zajednice i poboljšanje života u našem društvu - što radimo te zašto smo i kako korisni za mlade i društvo općenito.

Druge horizontalne teme i poslovi u 2023. godini

U 2023. godini, na razini organizacije pripremile smo izvještaj o vladavini prava za Hrvatsku (od str. 104), a koji je objavljen kao dio šireg izvještaja mreže Liberties čija smo članica. Također, pridonijele smo izvještaju o vladavini prava za Hrvatsku kojeg je objavila mreža Border Violence Monitoring Network. Vezano za dodatnu elaboraciju navoda u izvještajima, u ožujku smo sudjelovale na sastancima s predstavnicima Europske komisije i s predstavnicima Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO). Krajem godine započele smo s prikupljanjem materijala za izvještaj o vladavini prava kojeg planiramo pripremiti s Platformom za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske CROSOL.

Kroz siječanj smo, kao i svake godine, pripremile i izvještaj o uočenim problemima u područjima u kojima radimo za godišnji izvještaj Pučke pravobraniteljice.

Za Agenciju EU za temeljna prava kroz 2023. godinu radile smo na više izvještaja: pripremale smo mjesečni izvještaj o migracijama, izvještaj o nasilju prema muslimanima, izvještaj o povredama temeljnih prava osobama koje su raseljene temeljem ruske invazije na Ukrajinu, izvještaj o stanju i uvjetima za rad civilnog

društva, izvještaj o povredama temeljnih prava u kontekstu upravljanja vanjskom granicom EU i povratka, izvještaj o temeljnim pravima za 2024. godinu te izvještaj o sudjelovanju u političkom životu osoba s invaliditetom, a održale smo i sastanak s upravom Agencije. Istraživački poslovi za Agenciju FRA su važan dio rada naše organizacije, ne samo u kontekstu reputacije već i relevantnosti tema koje pokrivaju, a kroz čiju obradu naši zaposleni imaju priliku dublje uroniti u problematiku teme u hrvatskom kontekstu.

U partnerskoj koaliciji ECHO - Ethic/Common/Human/Open Source surađujemo i razmjenjujemo iskustava o korištenju etičkog digitalnog softvera i alternativama tehnologiji koju pružaju IT kompanije uz promicanje potrošačkog poslovnog modela koji "plaćamo" osobnim podacima. U prošloj godini održana su četiri studijska putovanja na kojima smo predstavili rad svojih organizacija i navike u pogledu korištenja novih tehnologija, a napose korištenja open-source software. U siječnju smo bile u Parizu kod nositelja projekta, organizacije CEMEA, a u ožujku u Berlinu kod suradnika iz Willi-Eichler-Akademie. U lipnju smo bile u Briselu kod CEMEA iz Belgije, a u rujnu u Rimu kod CEMEA Italija. U prosincu su sve partnerske organizacije bile u Zagrebu na studijskoj posjeti kojoj je domaćin bila naša organizacija, a tema ovog skupa bila je upotreba umjetne inteligencije u kontroli migracija i šire, njen utjecaj na ljudska prava. Osvrnule smo se i na 30-ak godina Interneta u Hrvatskoj i njegovoj ulozi u mirovnom pokretu 90-ih. Suradnja se nastavlja u 2024. godini u kojoj će se izraditi priručnici i kritički osvrti na upotrebu tehnologije koja potencijalno krši ljudska prava te će se konzorcij susresti na završnoj konferenciji u Briselu u rujnu.

Dodatno, zajedno s drugim europskim udrugama izradile smo set prijedloga za prioritete za digitalnu politiku u sklopu Paketa Europske komisije za obranu demokracije.

Za mrežu za borbu protiv rasizma ENAR izradile smo kraći izvještaj za istraživanje "AI, racism and policing".

Organizirale smo sastanak inicijative za unaprjeđenje sustava besplatne pravne pomoći 13. ožujka i investirale se u pisanje dopisa Ministarstvu pravosuđa i uprave vezano za nepoštivanje odredbe Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći koji u čl. 36 st. 2 govori o obavezi ministarstva da raspiše natječaj za pružateljice pomoći do kraja siječnja tekuće godine.

Naša tadašnja programska voditeljica Sara Lalić snimila je video podrške prosvjedu Hrvatskog novinarskog društva 5. veljače. Trenutačna programska voditeljica Centra za mirovne studije Sara Kekuš sudjelovala je govorom na prosvjedu Zelene akcije za Dan planeta Zemlje 21.04.2023.

Sudjelovale smo na više sastanaka s predstavnicima stranih ambasada na temu migracija i općenito, stanja ljudskih prava i vladavine prava u našoj zemlji.

Kroz godinu smo putem naše web stranice informirale građane o načinima kako uložiti prigovor savjesti na vojnu pričuvu / vojnu vježbu budući da je u proteklom razdoblju stiglo prilično upita na ovu temu. Kroz godinu, upiti građana su rasli sukladno najavama o reaktivaciji vojnog roka.

Centar za mirovne studije je zajedno s organizacijom Are You Syrious dobitnik švicarske ljudskopravaške nagrade Open Alps 2023 European Civic Foruma. Dodjela nagrade organizirana je u lipnju u Baselu.

Sudjelovali smo i na godišnjem sastanku koordinatora Globalnog obrazovanja u Lisabonu od 15. - 18.05., na kojem smo dogovarali sljedeće četiri godine suradnje međusobno i s North-South centrom Vijeća Europe. Najavili smo nadolazeći Tjedan globalnog obrazovanja (13.-19.11.) te pripremili info sesiju za početak listopada.

Komentirali smo Akcijski plan Grada Zagreba za provedbu povelje integrirajućih gradova 2023.-2024. kao i Akcijski plan za integraciju. Prijavili smo se i odabrani smo za sudjelovanje u Radnoj skupini za izradu akcijskih planova za zaštitu i promicanje ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije za 2024-2025. pri Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH. Sudjelovali smo u radnoj skupini za izradu Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027., za 2023. do 2025. godinu te smo objavile komentare u [eSavjetovanju](#). Pripremile i predale smo paralelni koalicijski izvještaj Odboru UN-a za uklanjanje rasne diskriminacije (UNCERD) u srpnju 2023. godine.

Sudjelujemo u radu Radne skupine za izradu akcijskih planova za zaštitu i promicanje ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije za 2024.-2025. pri Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH te smo izradile prijedloge mjera koje su uključene u integrirani prijedlog akcijskih planova. Iako smo očekivale usvajanje dokumenata s prvim danima 2024. godine i urednu provedbu dogovorenih mjera, u trenutku pripremanja godišnjeg izvještaja, Akcijski planovi nisu usvojeni, a raspisani su novi izbori za Hrvatski sabor što znači da se oni neće usvojiti do isteka prve polovice godine.

U rujnu smo sudjelovali na konferenciji o budućnosti Kohezijske politike nakon 2027. godine u svojstvu članice Odbora za praćenje Operativnog programa Konkurentnost i kohezija.

Obilježili smo Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu - Samudaripen 2. kolovoza odlaskom na memorijalno groblje u Ušticu.

I dalje pružano besplatnu pravnu pomoć te koordiniramo grupu volontera koji najviše rade u području podrške pri integraciji osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom.

Objavile smo članak na našoj web stranici [o podacima nasilja motiviranog predrasudama i mržnjom](#) za 2022. godinu.

Sudjelovale smo na sastanku radne skupine na visokoj razini za borbu protiv govora mržnje i nasilja motiviranog mržnjom i predrasudama ([11th Meeting of the High Level Group on combating hate speech and hate crime](#)) u Madridu u listopadu u sklopu španjolskog predsjedanja Vijećem EU.

Sudjelovali smo na dodjeli mirovne nagrade Krunoslav Sukić u Osijeku u prosincu i upravo je Osnovna škola Gustav Krklec iz Zagreba koju smo nominirali bila dobitnica priznanja mirovne škole u ovoj godini.

U ime Kuće ljudskih prava Zagreb, članica Programskog savjeta Kuće je sudjelovanje na [godišnjoj konferenciji](#) i sastanku članstva mreže protiv cyber-nasilja INACH u Malagi u listopadu. Također, sudjelovali smo na [godišnjem sastanku mreže kuća ljudskih prava](#) u Varšavi u studenom.

4. Provedba projekata

1. Standard kvalitete organizacija civilnog društva konstruktivno angažiranih u neformalnom obrazovanju (SKOCKANO)

Fond za aktivno građanstvo u Hrvatskoj/Active Citizens Fund (ACF) - Projekti sektorskih inovacija
Rad na ovom projektu usmjeren je na povećanje utjecaja OCD-a u području neformalnog obrazovanja i to kroz osiguranje održivog sustava kvalitete, jačanje kapaciteta, produbljivanje sektorske i međusektorske suradnje i jačanje vidljivosti sektora. Nositelj projekta je Centar za mirovne studije, a partneri na projektu su Forum za slobodu odgoja, Kuća ljudskih prava Zagreb, Centar za građanske inicijative - Poreč, GOOD Inicijativa za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovne institucije i Phronesis SA.

2. Standardi za programe neformalnog obrazovanja - SPNO

Fond za aktivno građanstvo u Hrvatskoj/Active Citizens Fund (ACF)
Centar za mirovne studije je u partnerstvu sa norveškom organizacijom Phronesis SA organizirao predstavljanje Sustava Skockano u Norveškoj organizacijama koje djeluju u području neformalnog obrazovanja. Povratne informacije od svih na Sustav osiguranja kvalitete Skockano su bile pozitivne, dio organizacija smatra da bi im mogao koristiti (npr. za nove organizacije mladih i njihovo usavršavanje ili u nekoj mjeri za dio njihovog obrazovnog rada koji naplaćuju – seminari, prekvalifikacije, stjecanje kvalifikacija), niti jedna njihova mreža nema ovakav sustav regulacije odnosno na ovaj način razrađen sustav kriterija i standarda kvalitete te smo dobili pohvale za ovaj poduhvat s tako ograničenim resursima.

3. Awareness Knowledge and Action for Active Citizens (AKA Active Citizens)

Građani, jednakost, prava i vrijednosti/Citizens, Equality, Rights and Values programme (CERV)
Cilj ovog međunarodnog partnerskog projekta je promicati sudjelovanje i demokratski angažman mladih građana iz ranjivih skupina u 8 EU zemalja kroz aktivnosti temeljene na obrazovanju za globalno građanstvo. Nositelj projekta je SOLIDAR Foundation (Belgija), a partneri na projektu su Centar za mirovne studije (Hrvatska), ARCI Aps (Italija), CÉMEA (Francuska), Dafni Kentro Epaggelmatikis Katartisis (Grčka), Liga Espanola de la Educacion Y la Cultura Popula (Španjolska), Pour la Solidarite ASBL (Belgija) i Willi Eichler Akademie e.V. (Njemačka).

4. Time for Good Education

Zaklada otvoreno društvo/Open Society Foundation (OSF)
Cilj projekta je daljnji rad na povezivanju i jačanju kapaciteta udruga u području građanskog obrazovanja te zagovarački rad za kvalitetnu provedbu i uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja kao izvannastavne aktivnosti s GOOD inicijativom.

5. Build European Solidarity Today (BEST): Let's replay the Fraternity card!

Erasmus +

U 2023. godini završili smo svoj veliki Erasmus+ projekt BEST koji se s ciljem razvijanja građanske kompetencije mladih provodio u školama, društvenim centrima i programima neformalnog obrazovanja

u 6 partnerskih zemalja - Italiji, Španjolskoj, Sloveniji, Hrvatskoj, Francuskoj i Poljskoj. Nositelj ovog projekta je Centar za mirovne studije (Hrvatska), a partneri na projektu su La Ligue de l'enseignement (Francuska), ARCI Aps (Italija), Društvo Humanitas - Center za globalno učenje in sodelovanje (Slovenija), Fundacion Educativa y Asistencial Cives (Španjolska) i Fundacja Szkoła z klasą (Poljska).

6. Solidarity is About Youth (SAY)

Erasmus +: Cooperation partnerships in school education

Vrlo brzo nakon završetka projekta Build European Solidarity Today (BEST) dobili smo novi zajednički Erasmus+ projekt, ovaj put nazvan Solidarity is About Youth - SAY! koji će se provoditi u šk. god. 2023./2024. i 2024./2025. s fokusom na razvoj kritičkog mišljenja mladih kroz obradu aktualnih tema poput rasizma, diskriminacije, klimatskih promjena, mentalnog zdravlja i sl. Nositelj ovog projekta je La Ligue de l'enseignement (Francuska), a partneri na projektu su Centar za mirovne studije (Hrvatska), ARCI Aps (Italija), Društvo Humanitas - Center za globalno učenje in sodelovanje (Slovenija), Fundacion Educativa y Asistencial Cives (Španjolska) i Fundacja Szkoła z klasą (Poljska).

7. p.s. Pokreni solidarnost!

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Manji nacionalni projekt financiran od Ministarstva znanosti i obrazovanja u periodu između dva Erasmus projekta, omogućio nam je rad s 5 škola koristeći metodologiju i didaktičke materijale La ligue de l'enseignement pripremljene za šk. god. 2022./2023. Osim učioničkog rada, 5 je škola u 2023. godini organiziralo i akcije solidarnosti u svojim lokalnim zajednicama.

8. Global Education I Legend III

U 2023. godini nastavili smo koordinaciju Tjedna globalnog obrazovanja u okviru mreže Centra Sjever-Jug Vijeća Europe i proveli popratne aktivnosti koje su usmjerene na promoviranje koncepta globalnog građanskog obrazovanja, tj. pojašnjavanja važnosti globalne dimenzije građanskog u današnjem svijetu. Tjedan je održan pod sloganom „Mir za planet. Planet mira” i tematizirao je veze mira i održivosti.

9. Pružanje besplatne pravne pomoći izbjeglicama, tražiteljima međunarodne zaštite i žrtvama diskriminacije

Ministarstvo pravosuđa i uprave

U sklopu projekta pružamo besplatnu pravnu pomoć tražiteljima azila, osobama pod međunarodnom zaštitom te drugim strancima u pitanjima koja se tiču azila i statusa te žrtvama rasno, nacionalno i etnički zasnovane diskriminacije. Besplatnu pravnu pomoć pružamo putem telefona, e-mailom te u sklopu redovitih termina koji se održavaju svaki ponedjeljak od 10 do 12 sati i četvrtak od 17 do 19 sati u Kući ljudskih prava. Održali smo edukaciju za tražitelje međunarodne zaštite o postupku traženja međunarodne zaštite, besplatnoj pravnoj pomoći i mehanizmima zaštite ljudskih prava te osnovama o pravima i obvezama radnika i radnica u Hrvatskoj. Prepoznali smo slučaj osobe koja je bila žrtva trgovanja ljudima, povezali je s odvjetnicom i drugim organizacijama te joj time pomogli u priznavanju statusa žrtve trgovanja ljudima. Nadalje, pružili smo pravnu podršku različitim osobama izbjeglim iz Palestine među kojima je bilo hrvatskih i stranih državljana. Pružili smo podršku i pravne savijete nekolicini Čečena izbjeglih iz Ruske Federacije koji su bili nezakonito držani u detenciji u razdoblju duljem od 6 mjeseci što je na kraju potvrdio

i Upravni sud koji im je dodjelio međunarodnu zaštitu te naložio njihovo trenutno puštanje na slobodu. Prilikom pružanja besplatne pravne pomoći ostvarili smo odličnu suradnju s organizacijama civilnog društva koje rade s tražiteljima međunarodne zaštite poput udruga Borders:none i Are You Syrious.

10. Global Fund for Children - EURA-2021-CEPS-EMGR-2

Global Fund for Children (GFC)

Podrška Global Fund for Childrena u 2023. nam je omogućila nastavak pravne i direktne pomoći osobama prisilno raseljenim iz Ukrajine i drugih područja diljem svijeta, kao i osiguravanje psihološke podrške za radnike_ce i volontere_ke CMS-a te bliske suradnike_ce u području migracija. U sklopu navedene podrške dotiskale smo i dodatne primjerke Džepnog vodiča za hrabre ljude.

11. Litigacijsko-organizacijska podrška

Inicijativa Otvorenog društva za Europu/Open Society Initiative for Europe (OSIFE)

U 2023. godini koristili smo sredstva osigurana za prvu od tri godine organizacijske podrške Inicijative Otvorenog društva za Europu, namijenjene prvenstveno za nastavak litigacijskog i zagovaračkog rada usmjerenog na zaštitu i promicanje prava na azil i migracije, a potom i za ostale nenamjenske organizacijske potrebe - sufinanciranja organizacijske i administrativne podrške. Ostvarili smo pobjedu pred Europskim sudom za ljudska prava u slučaju Daraibou protiv Hrvatske, nastavili smo nadzirati i zahtijevati konkretnu implementaciju presude u slučaju M.H. i ostali protiv Hrvatske te zagovarati poštivanje i zaštitu ljudskih prava izbjeglica i migranata.

12. Joining forces on the protection of refugees and other migrants

Nizozemsko vijeće za izbjeglice/Dutch Council for Refugees (DCR)

Projekt ima za cilj promijeniti sustavne ilegalne prakse prisilnog vraćanja i kršenja ljudskih prava izbjeglica i drugih migranata na teritoriju Republike Hrvatske. U 2023. godini navedeno smo činili putem strateške litigacije, javno-zagovaračkog i terenskog rada. U suradnji s odvjetnicom Lidijom Horvat u travnju smo podnijeli ustavnu tužbu zbog neprovođenja učinkovite istrage u slučaju nezakonitog protjerivanja četvorice državljana Afganistana s teritorija Republike Hrvatske. Tijekom godine nastavljen je naš rad na dva slučaja nasilnog protjerivanja koja smo kazneno prijavili prethodne godine. Pomno smo pratili izmjene relevantnih europskog i nacionalnog zakonodavstva i prakse u područjima vezanim uz migracije i pravo na međunarodnu zaštitu. U sklopu ovog projekta nastavili smo podizati vlastite kapacitete za zagovaranje i stratešku litigaciju s međunarodnim suradnicima.

13. Pro Asyl

Pro Asyl

U sklopu projekta nastavili smo s radom na ranije identificiranim strateškim slučajevima te već započetim postupcima pred domaćim sudovima i Europskim sudom za ljudska prava. U suradnji s PRO ASYL-om i vanjskim odvjetnicima, pružali smo pravnu pomoć i informacije žrtvama prisilnih vraćanja kako bi pristupile pravnim sredstvima za pretrpljena kršenja ljudskih prava. Tražiteljima međunarodne zaštite pružale smo pravne savjete i informacije o postupku uživo u prostorijama udruge ali i putem telefona te maila. Pratile smo situaciju na terenu te izvještavale o sustavnoj praksi sustavnih nezakonitih protjerivanja i drugih kršenja ljudskih prava na području Republike Hrvatske. Redovito smo pratili i objavljivali

informacije o funkcioniranju Nezavisnog mehanizma nadzora, uvjetima prihvata te provedbi Dublinske uredbe. Navedena saznanja koristili smo za sustavno zagovaranje prema organima Europske unije, međunarodnim organizacijama i nacionalnim vladama država članica Europske unije.

14. Thinking of integration as a two-way process/Promišljanje procesa integracije kao dvosmjernog uključivanja (2incING)

Fond za azil, migracije i integraciju/Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF)

Cilj projekta je uključivanje izbjeglica i migranata u dizajn i implementaciju integracijskih politika na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini. Dugoročni učinak ovog projekta je uključivanje izbjeglica i migranata u procese izrade i izmjene javnih politika, kako bi upravo osobe na koje se te politike odnose mogle u odnosu na njih imati aktivnu ulogu – s krajnjim ciljem kvalitetnog i održivog učinka u praksi. Projekt ima naglasak na dvosmjerno uključivanje tako da osim izbjeglica i migranata uključuje i predstavnike institucija, civilnog društva te zainteresirane građane. U 2023. godini smo objavili prvo izvješće u sjeni o stanju integracije u Hrvatskoj, pisano od strane upravo osoba na koje su usmjerene različite integracijske mjere, te videe koji predstavljaju neke od aktivista i aktivistkinja. Izradili smo i infografiku koja poziva osobe migrantskog iskustva u Hrvatskoj na angažman u zagovaranju za svoja prava i predstavlja im neke od načina uključivanja, a koja je dostupna na hrvatskom, engleskom, francuskom i arapskom jeziku, kao i infografiku za različite dionike unutar sustava i donositelje odluka s prijedlozima i pozivom da uključuju osobe migrantskog iskustva u donošenje odluka. Nositelj projekta je Centar za mirovne studije (Hrvatska), a partneri su Aditus (Malta), ECRE – European Council for Refugees and Exiles (Belgija), Greek Forum for Refugees (Grčka), Refugee Academy s Vrije sveučilišta Amsterdam (Nizozemska) i Syrian Volunteers Netherlands (Nizozemska).

15. Accessing services, Sharing Approaches and Practices/Pristup uslugama, dijeljenje pristupa i praksi (ASAP)

Fond za azil, migracije i integraciju/Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF)

Cilj projekta je pružiti potporu lokalnim pružateljima usluga i organizacijama civilnoga društva u šest europskih zemalja (Austrija, Hrvatska, Grčka, Italija, Rumunjska i Španjolska) u provedbi učinkovitih i ponovljivih praksi kojima se odgovara na potrebe državljana trećih zemalja u sektorima zapošljavanja, stanovanja, obrazovanja i zdravstvene zaštite. U sklopu projekta inicirali smo stvaranje Mreže za poboljšanje pristupa uslugama u zdravstvu koja nastavlja djelovati i u 2024. godini, a također smo aktivno radili i na povezivanju te stvaranju mreže prevoditelja_ica s ciljem prevoditeljske podrške pri pristupu zdravstvenim uslugama. Objavili smo i vodič za državljane trećih zemalja o pristupu zdravstvu u Hrvatskoj koji sadrži sažete informacije o osnovnim pojmovima s kojima se svi suočavamo pri pristupu doktorima te drugim pružateljima zdravstvenih usluga u Hrvatskoj. Vodič je dostupan na hrvatskom, engleskom, francuskom, arapskom te ukrajinskom jeziku, a također su izrađeni i video materijali o korištenju portalom e-Građani, pronalasku doktora opće prakse i ginekologa za strance u Republici Hrvatskoj i treći video na hrvatskom, engleskom, francuskom, arapskom i ukrajinskom jeziku. Nositelj projekta je COSPE - Cooperazione per lo Sviluppo dei Paesi Emergenti Onlus (Italija), a partneri na projektu su Centar za mirovne studije (Hrvatska), Sociolab Societa Cooperativa - Impresa Sociale (Italija), Solidaridad sin Fronteras (Španjolska), Symbiosis Astiki Mi Kerdoskopiki Etaireia (Grčka), Universitatea de Vest din Timisoara (Rumunjska), Asociatia Logs Grup de Initiative Sociale (Rumunjska), Sudwind Verein fur

Entwicklungspolitik und Globale Gerechtigkeit (Austria), Anci Toscana Associazione (Italija) i Migrantinnenbeirat Graz (Austria).

16. Integrating migrants through arts and culture (MigrArts)

Erasmus +

MigrArts je projekt čiji je cilj poboljšanje procesa integracije migranata fokusirajući se na aspekt kulturnih prava - na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. S jedne strane, projekt MigrArts namijenjen je podršci prepoznavanju i učinkovitom razmatranju kulturnih prava migranata. S druge strane, projekt ima za cilj promicanje samoispunjenja kroz razvoj kreativnih vještina i osjećaja pripadnosti. Nositelj projekta je Ligue de l'enseignement (Francuska), a partneri na projektu su Centar za mirovne studije (Hrvatska), Zdruzenie Institut za razvoj na zaednicata (Sjeverna Makedonija) i ARCI Aps (Italija).

17. Empowering African Voices in Croatia

Empowerment and Resilience Fund - ENAR

Kroz ovaj projekt Centar za mirovne studije podržavao je udrugu Panafričko društvo u Hrvatskoj (PADUH) te time odgovarao na strateški cilj promicanja i osnaživanja izbjegličkih i migrantskih antirasističkih aktivista. Projekt je gradio kapacitete udruzi PADUH putem strateškog planiranja, su-organizacije različitih javnih događanja i organizacije medijske radionice za članove udruge, te ih time učinio prepoznatljivijim prema afričkoj zajednici u Zagrebu, no i prema javnosti, medijima i donositeljima odluka.

18. Building community through culture

Empowerment and Resilience Fund - ENAR

Jedan od glavnih ciljeva ovog projekta je podržati postojeće afričke inicijative, kolektive i individue u Hrvatskoj podrškom njihovim aktivnostima, pružanjem mogućnosti umrežavanja, te dodatno izgradnjom kapaciteta i mogućim povećanjem njihovog članstva. Drugi cilj je stvaranje veće međusobne povezanosti i razumijevanja između različitih inicijativa s mogućim ciljem stvaranja koalicije organizacija. Finalno, zadnji cilj jest postizanje veće javne vidljivosti afričkih zajednica s kulturnom i zagovaračkom produkcijom koju stvaraju i organiziraju, uz dodatni cilj razbijanja stereotipa i stvaranja prostora za međukulturalni dijalog i razmjenu, ali i prostora u kojima se raspravlja o pitanjima rasizma i diskriminacije. Neformalni partneri na projektu su udruge Panafričko društvo u Hrvatskoj i Afro Badinya, te Okoli Kikelomo - Mama Veek's Kitchen i senegalski glazbenik Commi Balde Kouyate. Kroz godinu smo tako podržali organizaciju nekoliko kulturnih događanja poput ciklusa radionica sviranja djembe bubnjeva, senzibilizacijskih događanja i predavanja, kulinarskih aktivnosti.

19. City for Everybody - Building Responsible Action for Inclusive Local Communities (CIFER)/Grad za sve - Odgovorno djelovanje za uključive lokalne zajednice

Građani, jednakost, prava i vrijednosti/Citizens, Equality, Rights and Values programme (CERV)

Projekt se temelji na razumijevanju da su integracija migrantske populacije i antirasističke politike neraskidivo povezane. Cilj projekta je doprinijeti provedbi EU Akcijskog plana za borbu protiv rasizma, usredotočujući se na interseksionalne oblike rasizma i netolerancije te uključujući najranjivije skupine. Specifični ciljevi uključuju osnaživanje migrantske zajednice, jačanje kapaciteta lokalnih zajednica i nevladinih organizacija te izgradnju koalicija i povjerenja. Izazovi na koje se projekt odgovara uključuju

zaštitu migrantske zajednice od diskriminacije, nedostatak znanja i kapaciteta te nedostatak antirasističkih akcijskih planova na lokalnoj razini. Provedba projekta uključuje istraživanje stanja, osmišljavanje treninga, pripremu akcijskih planova i promociju rezultata. Nositelj projekta je Mirovni institut (Slovenija), a partneri na projektu su Menedek (Mađarska), France Terre d'Asile (Francuska) i Malmö Universitet (Švedska).

20. Peer learning and action against hate crimes and intolerance (Peer Action)/Uzajamna podrška protiv mržnje

Građani, jednakost, prava i vrijednosti/Citizens, Equality, Rights and Values programme (CERV)

Cilj projekta je adresirati tvrdokorne probleme rasizma, govora mržnje i zločina iz mržnje, a koji su kao takvi utvrđeni i priznati na najvišim razinama Europske unije. EU Akcijski plan za borbu protiv rasizma 2020. – 2025. važan je okvirni dokument koji pruža snažnu osnovu za rad diljem Unije, a mnoge su države članice, uključujući partnerske zemlje, predane provedbi strategije na nacionalnoj razini. U okviru ovog projekta stvaramo prilike za nacionalno i transnacionalno uzajamno učenje među različitim akterima_kama. Uzajamno učenje bit će usmjereno na procjenu učinka, suradnju više dionika, stratešku komunikaciju i razvoj pristupačnijih službi za potporu žrtvama. Projekt Peer Action okuplja nacionalna javna tijela i aktere civilnog društva iz Finske, Hrvatske i Irske. Dionici iz drugih država članica bit će pozvani na transnacionalna događanja u okviru projekta kako bi raspravljali o stečenim iskustvima i zajedničkim izazovima. Nositelj projekta je Ministarstvo pravosuđa Republike Finske, a partneri na projektu su Ministarstvo socijalne skrbi i zdravstva Republike Finske, organizacija Seta (Finska) i Irska mreža za borbu protiv rasizma INAR.

21. Memorials and heritage museums engaging migrants in developing resilient democracies (Democratic Heritage)

Erasmus+: Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices; Strategic Partnerships for Adult Education

U 2023. kraju smo privele i projekt Democratic Heritage započet 2020. godine. Projekt je imao za cilj integraciju migranata diljem Europe kroz kulturnu baštinu i demokratske kompetencije. Suradnjom partnera iz Norveške, Finske, Švedske, Belgije, Španjolske i Hrvatske, poticao je forum za dijeljenje najboljih praksi u obrazovanju migranata. Kroz transnacionalne radionice poboljšane su participativne metode prilagođene odraslim migrantima, što je rezultiralo priručnikom koji izlaže te inovativne pristupe. Unatoč izazovima u prikupljanju podataka, projekt je na razini konzorcija unaprijedio razumijevanje obrazovanja migranata i pokazao koliko su demokratske kompetencije važne u integraciji. Potaknuo je mrežu podrške za organizacije usmjerene na obrazovanje migranata i naglasio važnost transnacionalne suradnje, doprinoseći inkluzivnijim demokratskim društvima kroz usmjerene inicijative učenja i integracije za migrante. Nositelj projekta je The Falstad Centre (Norveška), a partneri na projektu su Centar za mirovne studije (Hrvatska), Vihreä Sivistysliitto Ry (Finska), ART 27 (Belgija), Universidad de Murcia (Španjolska), Filipstads Kommun (Švedska) i Foreningen World Values Survey (Švedska).

22. Ljudska prava: iza nas i pred nama

Grad Zagreb

Kroz ovaj projekt obilježeno je 25 godina rada Centra za mirovne studije, a u 2023. održana su dva okrugla stola: 20. veljače povodom Svjetskog dana socijalne pravde: Okrugli stol o kriminalizaciji i sankcioniranju siromaštva u Tribinama Grada Zagreba te 27. veljače 2023. okrugli stol: Kako Vlada planira zaštitu i promociju ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije?

23. Jezik za sve!

Grad Zagreb

Neformalni tečaj hrvatskog jezika i kulture namijenjen tražiteljima međunarodne zaštite, osobama pod međunarodnom zaštitom i ostalim strancima. Tečaj traje 60 sati tijekom tri mjeseca. Kroz tri mjeseca tečaja, polaznici će steći vještine potrebne za osnovnu svakodnevnu komunikaciju na jeziku i upoznat će se s gradom u kojem žive, učeći kako se uspješno snalaziti u njemu.

24. Uključi me lokalno

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Cilj projekta bio je pridonijeti povećanju socijalne uključenosti i integraciji u život zajednice ranjivih socijalno osjetljivih skupina, u ovom slučaju osoba s odobrenom međunarodnom i privremenom zaštitom, odnosno smanjiti i prevenirati njihovu socijalnu isključenost. U 2023. godini smo tako s osobama proveli nekoliko edukacijsko-osnaživačkih radionica, kao i javnih događanja, poput 10. Tjedana IZBJEGLICAMA! s ciljem senzibilizacije javnosti o važnosti integracije i uključenosti te stvaranja otvorenog društva dobrodošlice. Nositelj projekta je Centar za mirovne studije, a partner na projektu je Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek.

25. Strength for Change (MARIO)/Snaga za promjenu

Minority Rights Group Europe

Cilj projekta bio je podizanje svijesti i razmjena znanja, kao i veća informiranost manjinskih zajednica o njihovim pravima i pravnim i drugim koracima koje mogu poduzeti kada su ona prekršena. Projekt je sadržavao niz aktivnosti – poput mapiranja potreba, treninga o borbi protiv diskriminacije, kao i pilot praksu mapiranja instanci diskriminacije i rasizma (prvenstveno anti-romskog rasizma, anti-crnačkog rasizma, islamofobije i ksenorasizma) koju su napravile manjinske zajednice u suradnji s Centrom za mirovne studije. U projektu smo neformalno surađivali s Romskom organizacijom mladih Hrvatska, Romskim resursnim centrom Darda, Panafričkim društvom u Hrvatskoj, kolektivom Žene ženama i nepalskom udrugom Non-resident Nepali Association.

26. Mediterranean Day

Anna Lindh Foundation

Centar za mirovne studije organizirao je u suradnji s Centrom mladih Ribnjak i uz podršku zagrebačkog Gradskog ureda za kulturu i civilno obilježavanje Međunarodnog dana Mediterana 28. studenoga koncertom afro groove benda Kaira Kela i gostima - afričkim glazbenicima i glazbenicama kojima je Zagreb postao novi dom. Ovaj koncert je bio i prvi u nizu novog koncertnog ciklusa Music speaks languages - glazbe svijeta u Ribnjaku.

27. Razmišljaj filmom

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

U 2023. godini nastavili smo partnerstvom s udrugom Restart na radu s učenicima srednjih škola na temi migracija. Kroz gledanje filma "Žica" i diskusije proveli smo učenike XIII. i X. gimnazije u Zagrebu i SŠ Petrinja.

28. Gradimo drugačiji kvart

Grad Zagreb

Interkulturalni društveni centar/KUZ: Kultura i umjetnost u zajednici

U 2023. nastavio se naš rad na zagovaranju Interkulturalnog centra u Zagrebu. Bile smo aktivne u platformi Upgrade: sudjelovale na planiranjima, zagovaračkim sastancima i projektnim aktivnostima. Proveden je projekt u kojem smo bili partner u sklopu poziva Kultura i umjetnost u zajednici: *Došli smo na Ribnjak*.

29. Prava u praksi - participacijom i suradnjom do kvalitetnih politika zaštite socio-ekonomskih prava

Fond za aktivno građanstvo u Hrvatskoj/Active Citizens Fund (ACF)

Kroz projekt smo uspostavile sustav praćenja socio-ekonomskih nejednakosti i zagovaranja ostvarenja ekonomskih te socijalnih prava kroz jačanje suradnje i kapaciteta civilnog društva i međusektorske suradnje, razvile smo prijedloge politika u polju nejednakosti u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju utemeljenih na međunarodnim standardima ekonomskih i socijalnih prava te smo doprinijele formalnom i neformalnom obrazovanju o ekonomskim i socijalnim pravima kroz izradu kurikuluma i materijala za provedbu ekonomske dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja te provedbu klastera Održivi razvoj i ekonomska pravda na Mirovnim studijima. Nositelj projekta je Centar za mirovne studije, a partneri na projektu su Pravo na grad, Kuća ljudskih prava Zagreb, Institut za političku ekologiju i Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju.

U okviru projekta Prava u praksi početkom 2023. prezentirali smo nalaze svog istraživanja o ujednačavanju uvjeta u predškolskom i osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju kroz okrugli stol „Kako do jednakog pristupa obrazovanju?“ s relevantnim akterima u području. Rezultati istraživanja s opisanim potencijalnim prostorima intervencije i preporukama opisani su u sljedećoj publikaciji.

30. Novi početak - sektorske inovacije za proaktivno, progresivno i utjecajno civilno društvo za zaštitu i promociju ljudskih prava

Fond za aktivno građanstvo u Hrvatskoj/Active Citizens Fund (ACF) - Projekti sektorskih inovacija

Cilj projekta je povećati utjecaj organizacija civilnog društva u Hrvatskoj kroz inovativne pristupe zaštiti i promociji ljudskih prava. Hrvatska se suočava s kontinuiranim kršenjem ljudskih prava i teškom socioekonomskom situacijom, dok su institucije inertne i nedovoljno kapacitirane za rješavanje problema temeljenih na ljudskim pravima. Projekt se fokusira na stvaranje novih modela za institucionalno zagovaranje, podršku žrtvama kršenja ljudskih prava te mobilizaciju građana. Partnerstvo, participacija i učenje iz prethodnih iskustava ključni su elementi projekta. Jačanjem kapaciteta organizacija civilnog društva, edukacijom, umrežavanjem i dijeljenjem resursa, te podrškom pravnom zagovaranju i direktnom radu s lokalnim zajednicama, projekt želi promijeniti paradigmu djelovanja organizacija za ljudska prava prema proaktivnom i progresivnom pristupu. Nositelj projekta je Kuća ljudskih prava Zagreb, a partneri na projektu se Centar za mirovne studije, Inicijativa mladih za ljudska prava, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek i Human Rights House Foundation (Norveška).

31. Rad za opće dobro bez naknade – Socijalna (NE)pravda?!

Impact4Values (CERV)

Projekt za cilj ima utjecati na obvezu sudjelovanja korisnika zajamčene minimalne naknade (ZMN) u mjeri rada za opće dobro bez naknade koja je diskriminatorna, krši ekonomska i socijalna prava te ustavna načela Republike Hrvatske. Fokusiranim multimetodološkim pristupom problemu (istraživanjem, izradom *policy* preporuka, zagovaranjem, informiranjem, javnom kampanjom i pružanjem direktne podrške korisnicima ZMN-a) želimo utjecati na izmjenu zakonodavstva tj. ukidanje mjere rada za opće dobro bez naknade. Nositelj projekta je Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek, a partner na projektu je Centar za mirovne studije.

32. Institucionalna podrška stabilizaciji i/ili razvoju udruga u podričju demokratizacije i društvenog razvoja

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

U 2023. godini koristili smo drugu godinu institucionalne potpore Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva koja nam olakšava sufinanciranje programske, organizacijske i administrativne podrške, kao i praćenje postavljenih indikatora na razini organizacijskog razvoja. Institucionalnu podršku imamo zagarantiranu i za 2024. godinu, nakon koje slijedi pauza od godinu dana prije nego steknemo uvjete za prijavu na novi ciklus. U 2023. godini su iz sredstava ove potpore sufinancirane plaće za upravljačke pozicije (članice Izvršnog odbora), kao i administrativno-financijske pozicije i odnose s javnošću. Dio sredstava uložen je u poboljšavanje infrastrukturnih uvjeta rada u uredu - instalirani su klima uređaji, kao i nova sjenila na prozorima.

33. Ethical, Common, Human and Open Network (ECHO Network)

Erasmus+: Cooperative Partnerships in Youth

Cilj projekta je podići svijest mladih o odgovornom i održivom korištenju interneta. Aktivnosti uključuju radionice i seminare, kao i izradu priručnika o najboljoj praksi. Cilj je promovirati proizvode otvorenog koda umjesto komercijalnog softvera, praksu obnavljanja mobilnih telefona i drugih uređaja umjesto kupovine novih te podizanje svijesti o radnim uvjetima ljudi koji su aktivni u proizvodnji tehničke robe.

Nositelj projekta je Ceméa (Francuska, Italija i Belgija), SOLIDAR Foundation (Belgija), Framasoft (Francuska) i Willi Eichler-Akademie e.V. (Njemačka).

34. Jako i otporno civilno društvo/Strong and Resilient Civil Society

Civitates (The Network of European Foundations)

Civilno društvo, u najširem smislu, predstavlja građane i građanke koji_e se organiziraju kako bi ukazali_e na neki problem ili na neku potrebu u zajednici te ih riješili. Projekt uključuje niz aktivnosti kojima s jedne strane, građanima želimo približiti rad civilnog društva poput kampanje [#SutraJeTvoje](#) čiji cilj je pokazati kako su udruge važne za razvoj lokalne zajednice i poboljšanje života u našem društvu, a s druge strane uključuje niz zagovaračkih aktivnosti prema institucijama nadležnim za podršku i provedbu regulatornog okvira za naš rad. Nositelj projekta je Kuća ljudskih prava Zagreb, a partneri na projektu su Centar za mirovne studije, Gong, Institut za političku ekologiju, Klubtura, Mreža mladih Hrvatske, RODA, Savez za autizam Hrvatske i Zelena akcija.

35. Robert Bosch Stiftung

U studenom 2023. godine započeli smo provedbu međuprogramskog projekta koji provodimo s ciljem doprinosa pozitivnom miru, održivom razvoju zajednica, društvenoj toleranciji i solidarnosti u suradnji s organizacijama iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine okupljenima u neformalnoj mirovnoj mreži Robert Bosch Stiftunga. Projekt podržava provedbu Mirovnih studija, održivost započete uspostave standarada kvalitete neformalnih obrazovnih programa organizacija civilnog društva, istraživanje socijalnih i ekonomskih prava i podizanje kapaciteta za njihovo zagovaranje, zagovaranje dostojanstvenih politika i zaštite ljudskih prava izbjeglica i migranata te promociju primjera dobrih praksi u području integracije.

5. CMS u javnosti

Centar za mirovne studije spomenut je u medijima 673 puta.

Što se tiče broja pratitelja i doseg na društvenim mrežama, na Facebooku smo ostvarile 14.573 pratitelja i doseg veći od 626 300; na Instagramu 1952 pratitelja i doseg veći od 214 900, dok smo na YouTubeu postigle 9 794 pogleda. U 2023. godini ostvarile smo 746 novih Facebook pratitelja, 248 novih Instagram pratitelja.

Na web stranici Centra za mirovne studije imale smo 77 objava, 50 777 pregleda i 15 tisuća korisnika. Medijima smo se, samostalno i s drugima, priopćenjima obratile 22 puta.

6. Upravljanje i razvoj

U 2023. godini održane su tri sjednice **Skupštine**: izvanredna sjednica Skupštine organizacije 11. veljače s temom izbora novog sastava Stalnog radnog tijela Skupštine Centra za mirovne studije, redovna sjednica Skupštine 1. travnja na kojoj su usvojeni godišnji izvještaji o svim aspektima rada organizacije i izvanredna sjednica Skupštine održana 16. prosinca 2023. godine u online formatu na kojoj je usvojen financijski i operativni plan za 2024. godinu, a koji su i objavljeni na našoj [web stranici](#).

U srpnju je održan i **timbuilding** zaposlenih (10.07.) vožnjom po rijeci Kupi brodom Juran i Sofija uz sjajne sisačke rječne mornare kojima ovim putem zahvaljujemo na gostoprimstvu i nezaboravnom izletu.

U 2023. godini održane su i dvije **reviziju Operativnog plana** (svibanj i 3. listopada) na kojima su zaposleni korigirali radna opterećenja i preraspodjelili poslove. Krajem 2023. godine Izvršni odbor je započeo s dogovorima za operativno planiranje za 2024. godinu koje je održano 11. i 12. siječnja 2024. godine.

Zaposleni su sudjelovali na 19 **edukacija** iz različitih područja, primjerice primjena Povelje EU o temeljnim pravima u strateškoj litigaciji, namicanju sredstava, novim modelima financiranja i medijskom komuniciranju rada organizacija civilnog društva.

Povjerenica za zaštitu dostojanstva radnika_ca Centra za mirovne studije je Antonija Potočki. Kroz 2023. godinu nije postupala.

Stalno radno tijelo Skupštine (SRTS) jedno je od tri statutarna tijela Centra za mirovne studije. Članovi organizacije, njih pet, angažmanom u Stalnom radnom tijelu Skupštine obavezuju se volonterski, vođeni principima nenasilja raditi na unapređenju rada Centra za mirovne studije. U mandatu ovog tijela je primanje neanonimnih žalbi ili prigovora na odluke Izvršnog odbora i rad Centra za mirovne studije. Stalno radno tijelo su u 2023. godini činili: Lucija Mulalić, Antonio Čelan, Leila Younis, Dag Oršić i Suzana Fugaj.

Članstvo Centra za mirovne studije broji 64 članova i članica (36 redovnih i 28 podupirućih članova).

Izvršni odbor Centra za mirovne studije i u 2023. godini se u prosjeku sastajao jednom ili dva puta mjesečno, ukupno 17 puta. Na redovnoj sjednici Skupštine 1. travnja potvrđen je novi-stari sastav Izvršnog odbora: Lana Jurman, u ime programa EDU, Sandra Kasunić u ime programa Afirmacija ekonomskih i socijalnih prava i Matea Kosovec, financijska direktorica su članice iz prošlog sastava, dok su se Izvršnom u svojstvu programske direktorice i voditeljice organizacije pridružile Sara Kekuš i Cvijeta Senta. Koncem listopada, Sandrinim odlaskom iz organizacije, Izvršni odbor smanjio se na Lanu, Mateu, Saru i Cvijetu.

Policy-programaska koordinacija i dalje ima zadatak osigurati sustavan i prepoznatljiv rad organizacije, pratiti i nadzirati programski rad organizacije, strateški se određuje prema aktualnim događajima te je odgovorna za stvaranje strateških partnerstava s drugim organizacijama. Koordinacija je i ove godine nastavila s radom. Svrha ovog tijela je da se osigura ne samo dodatna sinergija programa unutar Centra za mirovne studije, već i jači zagovarački utjecaj. U 2023. godini sastajala se 20 puta.

U 2023. godini **Savjet Izvršnom odboru** činili su: Danilo Čurčić, Lidija Đukes i Semih Adigüzel. Uloga Savjeta je podrška u radu pojedinih programskih cjelina, prema mogućnosti i potrebi. Angažman je volonterski.

Uredski sastanci su važan mehanizam razmjene između zaposlenima. U 2023. godini održavani su dinamikom od dva puta mjesečno. Teme uredskih sastanaka su tekući i operativni sadržaji povezani s funkcioniranjem ureda i podrškom zaposlenima. Na uredskim sastancima se redovitom dinamikom sažeto predstavljaju programski uspjesi i potencijalne teškoće, prenose informacije sa sastanaka Izvršnog odbora, dogovaraju se potrebne zamjene i dežurstva, najavljuju javne aktivnost za naredni period.

Godišnje evaluacije zaposlenih provedene su krajem godine putem online upitnika te su timski prodiskutirane početkom iduće godine. Evaluacije služe za unapređenje radnih navika, odnosa u radnom kolektivu te kao pokazatelj zadovoljstva radom.

Od 2022. do 2024. godine korisnici smo **institucionalne potpore** Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva koja nam olakšava sufinanciranje programske, organizacijske i administrativne podrške, kao i praćenje postavljenih indikatora na razini organizacijskog razvoja.

Kroz cijelu godinu svi zaposleni su marljivo radili na širenju mreže donatora, ako i na prevođenju naših strateških ciljeva u projektne prijedloge s kojima smo se prijavili na velik broj otvorenih natječajeva. Značajan je rezultat ostvaren u prijevama na Program za građanstvo, jednakost, prava i vrijednosti (CERV) Europske unije na kojem su nam odobrena za financiranje dva projektna prijedloga u svojstvu nositelja i dva u svojstvu partnera. DSva četiri posla počinju u prvom kvartalu 2024. godine. Posebno nas veseli novoostvorena suradnja s organizacijama iz mreže FRANET, multidisciplinarnu istraživačku mrežu Agencije EU za temeljna prava (FRA) kojom ćemo dati dodatnu vidljivost i važnost našim istraživačkim izvještajima. Dodatno, ostvorena je suradnja s Gradom Čakovcem u prijavi na sredstva iz Fonda za azil i migracije te će posao pod koordinacijom našeg dugogodišnjeg partnera, austrijske organizacije Südwind započeti krajem prvog kvartala 2024. godine.

U 2023. godini došlo je do promjene u radnom kolektivu. Krajem godine nove radne izazove izvan Centra za mirovne studije potražila je Sandra Kasunić kojoj ovom prilikom zahvaljujemo na doprinosu u razvoju organizacije, posebno timu za borbu protiv nejednakosti i timu za afirmaciju ekonomskih i socijalnih prava. Radnom kolektivu su se pridružile: Karla Kostadinovski, Andrea Jelovčić, Dubravka Šimunec i Tea Radović.

Ova godina će u povijesti naše organizacije ostati zapamćena kao baby-boom godina jer su četiri kolegice rodile. Pozdravljamo Sarinu Tisu, Lovorkinog Roka Leuta, Tonkinog Lava i Sandrinog Kostu.

U 2023. godini u Centru za mirovne studije smo radili zajedno:

1. Lovorka Bačić, voditeljica projekata u programu Obrazovanje i osnaživanje za društvenu promjenu,
2. Antonio Čelan, voditelj ureda,
3. Andrea Jelovčić, voditeljica projekata i pravica u programu Zaštita i promicanje prava na azil i migracije,
4. Lana Jurman, voditeljica programa Obrazovanje i osnaživanje za društvenu promjenu,
5. Sandra Kasunić, do kraja listopada voditeljica programa Afirmacija socijalnih i ekonomskih prava,
6. Sandra Keitoue, do kraja listopada i odlaska na porodiljni dopust, administrativna voditeljica projekata i namicanja sredstava,
7. Sara Kekuš, programska voditeljica CMS-a i voditeljica programa Zaštita i promicanje prava na azil i migracije

8. Luka Kos, voditelj projekata i pravnik u programu Izgradnja uključivog društva,
9. Matea Kosovec, voditeljica financija,
10. Karla Kostadinovski, od ožujka voditeljica odnosa s javnošću,
11. Sara Lalić, do odlaska na porodiljni dopust u travnju, programska voditeljica CMS-a,
12. Lucija Mulalić, voditeljica projekata u programu Izgradnja uključivog društva,
13. Antonia Pindulić, do odlaska na porodiljni dopust u srpnju, pravica u programu Izgradnja uključivog društva,
14. Antonija Potočki, voditeljica projekta u programu Izgradnja uključivog društva i suradnica u programu Obrazovanje i osnaživanje za društvenu promjenu,
15. Tea Radović, voditeljica projekata u programu Afirmacija socijalnih i ekonomskih prava
16. Cvijeta Senta, voditeljica organizacije, voditeljica programa Izgradnja uključivog društva,
17. Dubravka Šimunec, od listopada administrativna voditeljica projekata i namicanja sredstava,
18. Lovorka Šošić, do odlaska na porodiljni dopust u ožujku, voditeljica odnosa s javnošću,
19. Iva Zenzerović Šloser, do travnja voditeljica organizacije, voditeljica projekta u programu Obrazovanje i osnaživanje za društvenu promjenu.

U Centru za mirovne studije, u 2023. godini, volontiralo je 15 ženskih osoba u iznosu od 173 sati i dvije muške osobe u iznosu od 85 sati. Hvala vam!

Uz zaposlene i volontere u Centru za mirovne studije, doprinos njegovom radu daje i veliki broj suradnika i suradnica: članovi i članice, brojni partneri i partnerske organizacije. Hvala svima na vremenu i trudu koje su uložili u zajedničke aktivnosti i programe!

7. Financijski izvještaj

PRIHODI U 2023. GODINI

Prihode Centra za mirovne studije čine prihodi od prodaje roba i pružanja usluga, prihodi od članarina i članskih doprinosa, prihodi od imovine, prihodi od donacija te ostali prihodi u koje ubrajamo prihode od refundacija za troškove sudjelovanja na projektima/aktivnostima s drugim organizacijama (refundacije za troškove putovanja i za provedene aktivnosti).

Ukupni prihodi Centra za mirovne studije u 2023. godini iznosili su **793.764,86 €**. Prihodi od donacija za provedbu projekata imali su najveći udio u ukupnim prihodima i iznosili su 90,35%. Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga iznosili su 1,69% ukupnih prihoda, članarina i članskih doprinosa 0,28% ukupnih prihoda, prihodi od imovine 0,95% ukupnih prihoda, dok su ostali prihodi iznosili 6,74% ukupnih prihoda u 2023. godini. U 2023. godini Centar za mirovne studije je sudjelovao i u redovitom izvještavanju o stanju ljudskih prava za European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) te provedbi aktivnosti za European Network Against Racism (ENAR) i The Civil Liberties Union for Europe (Liberties).

3	STRUKTURA PRIHODA	IZNOS	%
31	Prihodi od prodaje robe i pružanja usluga	13.378,31 €	1,69%
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	2.199,57 €	0,28%
34	Prihodi od imovine	7.576,40 €	0,95%
35	Prihodi od donacija	717.145,45 €	90,35%
36	Ostali prihodi	53.465,13 €	6,74%
UKUPNO		793.764,86 €	100,00%

Struktura prihoda od donacija u 2023. godini

Tijekom 2023. godine najveći udio u donacijama imali su prihodi od donacija inozemnih vlada i međunarodnih organizacija - 65,50%, u koje ubrajamo i prihode za provođenje nositeljskih EU projekata (AMIF - 2incING: Thinking of integration process as a two-way inclusion i Erasmus – BEST: Let's replay the Fraternity Card!). Udio prihoda od institucija i tijela EU, a koji se odnose na provođenje partnerskih projekata, iznosili su 15,60% ukupnih prihoda od donacija. 8,64% iznosili su prihodi od donacija iz državnog proračuna (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo pravosuđa i prave, Ministarstvo znanosti i obrazovanja), a 0,27% prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba odnose se na projekte koje je Centar za mirovne studije provodio s drugim organizacijama ili samostalno (primjerice, Europski socijalni fond i Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva) i oni su iznosili 9,91% ukupnih prihoda od donacija. Manji dio prihoda odnosio se na prihode od donacija građana i kućanstava, u ukupnom postotku od 0,08%.

35	STRUKTURA PRIHODA OD DONACIJA	IZNOS	%
3511	Prihodi od donacija iz državnog proračuna	61.946,28 €	8,64%
3512	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	1.908,03 €	0,27%
3521	Prihodi od donacija inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	469.733,62 €	65,50%
3522	Prihodi od institucija i tijela EU	111.880,48 €	15,60%
353	Prihodi od trgovačkih društva i ostalih pravnih osoba	71.090,45 €	9,91%
354	Prihodi od građana i kućanstava	586,59 €	0,08%
UKUPNO		717.145,45 €	100,00%

RASHODI U 2023. GODINI

Ukupni rashodi Centra za mirovne studije u 2023. godini iznosili su **781.417,83 €**.

Rashodi za radnike i radnice (plaće) iznosili su 38,72% ukupnih rashoda. U 2023. godini prosječan broj zaposlenih bio je 14, dok je prosječna isplaćena neto plaća iznosila oko 1.050,00 €. Materijalni rashodi iznosili su 28,13% ukupnih rashoda, dok su rashodi za amortizaciju iznosili 0,34% ukupnih rashoda. Financijski rashodi odnosili su se na rashode za bankovne usluge i usluge platnog prometa te na tečajne razlike i iznosili su 1,78% ukupnih rashoda. Isplate tekućih donacija partnerskim organizacijama iznosile su 31,03% ukupnih rashoda, a odnose se većinom na isplate partnerskim organizacijama u provedbi projekata ACF SKOCKANO - standard kvalitete organizacija civilnog društva konstruktivno angažiranih u neformalnom obrazovanju, AMIF 2incING: Thinking of integration process as a two-way inclusion, Erasmus – BEST: Let's replay the Fraternity Card!, ACF SPNO - Standardi za programe neformalnog obrazovanja.

4	STRUKTURA RASHODA	IZNOS	%
41	Rashodi za radnike	302.562,18 €	38,72%
42	Materijalni rashodi	219.779,02 €	28,13%
43	Rashodi amortizacije	2.694,55 €	0,34%
44	Financijski rashodi	13.924,69 €	1,78%
45	Tekuće donacije partnerskim organizacijama	242.457,39 €	31,03%
UKUPNO		781.417,83 €	100,00%

Struktura materijalnih rashoda u 2023. godini

42	MATERIJALNI RASHODI	IZNOS	%
421	Naknade troškova radnicima (naknada za prijevoz, službena putovanja)	40.272,66 €	18,32%
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	46.057,89 €	20,96%
425	Rashodi za usluge	105.298,33 €	47,91%
426	Rashodi za materijal i energiju	5.132,40 €	2,34%
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi (osiguranja, reprezentacija, članarine)	23.017,74 €	10,47%
UKUPNO		219.779,02 €	100,00%

Centar za mirovne studije je u 2023. godini provodio 34 projekta za čiju su provedbu bile i odgovorne i radnice i radnici zaposlene i na puno radno vrijeme. Tijekom 2023. godine organizacija je imala stabilno poslovanje, uspjevala je završiti projekte u ugovorenom roku i pokrivati sve obaveze prema radnicima, dobavljačima i državi u zakonskom roku.

S obzirom na visinu prihoda, Centar za mirovne studije obveznik je redovitog godišnjeg Uvida u financijske izvještaje koji je za 2023. godinu obavila ovlaštena revizorska kuća VERITAS REVIZIJA d.o.o. za reviziju i porezno savjetovanje i čije će izvješće, zajedno s cjelovitim financijskim izvještajem za 2023. godinu (bilanca, izvještaj o prihodima i rashodima, bilješka uz financijske izvještaje), biti objavljeno na mrežnim stranicama organizacije do 31. ožujka 2024.

Organizacija je u 2023. godini ostvarila višak prihoda u iznosu od 12.347,03 €. Višak prihoda odnosi se na podmirenja projektnih obaveza za ugovorene projekte čije dospijeće nastupa u 2024. godini, kao i na namaknuta sredstva ostvarena od prihoda od usluga. Zajedno s prenesenim viškom prihoda iz 2023. godine, raspoloživi višak prihoda iznosi 285.338,30 €. Dio viška prihoda prenijet će se u iduću fiskalnu godinu.

8. Plan rada za 2024. godinu

U području obrazovanja i osnaživanja za društvenu promjenu doprinosit ćemo prepoznatljivosti i kvaliteti programa neformalnog obrazovanja kroz dodatno razvijanje (izrada i pilotiranje emodula) Sustava osiguranja kvalitete (SOK) neformalnog obrazovanja te certificiranje novoprijavljenih programa udruga oznakom kvalitete SKOCKANO. Također ćemo pojačati rad na etabliranju obrazovnog rada udruga, širokoj promociji Sustava te uspostavi boljih međusektorskih suradnji u području obrazovanja (sa školama i JRLS-ovima). U području građanskog odgoja i obrazovanja nastaviti ćemo raditi na razvijanju kompetencija nastavnica i učenica kroz stručna usavršavanja i mentorstva, direktan rad sa školama i razvoj materijala za nastavu te i dalje aktivno raditi u koordinaciji GOOD inicijative, osobito u kontekstu *superizborne godine*. U 2024. program Mirovnih studija provodit ćemo ponovno u hibridnom obliku, kombinaciji online i susreta uživo kako bi sudjelovanje omogućili zainteresiranima iz cijele Hrvatske. Na međunarodnom planu nastaviti ćemo suradnje s međunarodnim mrežama u području globalnog građanskog obrazovanja, primarno s SOLIDARom i Global Education Week mrežom Vijeća Europe. Suradnje u 2024. nastavljamo i s nekoliko organizacija/platformi u kulturi - s Restartom obrađivat ćemo temu migracija sa srednjoškolcima, nastaviti rad s platformom UPGRADE, a kroz međunarodna partnerstva i istraživačke, kulturne i obrazovne aktivnosti doprinijeti razumijevanju i ostvarenju kulturnih prava migranata.

U području zaštite i promicanja prava na azil i migracije nastavljamo borbu za zaštitu ljudskih prava izbjeglica i drugih migranata u vidu zaustavljanja nezakonitih i nasilnih praksi te osiguravanja pristupa sustavu azila, kroz zagovarački i javnomedijski rad, kampanje osvještavanja javnosti, pružanje besplatne pravne pomoći te stratešku litigaciju postojećih i potencijalnih novih pravnih slučajeva. Graditi ćemo vlastite kapacitete te istraživati i zagovarati sigurne i regularne puteve za migriranje i ostvarivanje statusa. Nastaviti ćemo se boriti protiv kriminalizacije solidarnosti. Pratit ćemo kako se migracijama pristupa u predizbornim kampanjama za nacionalne i EU parlamentarne izbore, pratit ćemo pripreme za implementaciju Pakta o migracijama i azilu, zagovarati zakonske amandmane koji teže poboljšanju zakonodavnog okvira i prakse, pružati besplatnu pravnu pomoć i relevantne informacije izbjeglicama i drugim migrantima u pogledu traženja azila i reguliranja statusa.

U području izgradnje uključivog društva nastavljamo raditi prema strateškom planu i smjernicama i ciljevima u ovom području. To znači da ćemo i dalje davati doprinos u osiguravanju da se integraciji pristupa multiresorno i multisektorski, a da su izbjeglice i stranci dobro prihvaćeni te uživaju ljudska prava. Nastaviti ćemo inzistirati na donošenju i provedbi integracijske politike na svim razinama, kao i na olakšavanju pristupa pravima (posebice političkim, soc-eko i kulturnim). U ovom programu posebnu pažnju stavljam na stvaranje društva otvorenijeg različitostima, što znači da su diskriminacija i nasilje motivirano mržnjom i predrasudama manje prihvaćeni odnosno, u idealnom smislu, posve neprihvatljiva ponašanja. Radit ćemo na poboljšanju baze za prikupljanje podataka o nasilju motiviranom mržnjom s naglaskom na rasu te nastaviti pružati pravnu pomoć žrtvama. I u idućoj godini ćemo raditi na osvještavanju institucija o nužnosti uvođenja institucionalnih praksi prevencije i sankcioniranja

strukturnog nasilja i diskriminacije što uključuje rad sa službenicima u nadležnim institucijama kroz organizaciju edukativnih sadržaja, ali i otvaranje prostora za dijalog i razmjenu, kao i promoviranje antirasističke politike i mjera na svim razinama: EU, nacionalnoj, lokalnim i mikro razinama. I konačno, želimo nastaviti razvijati mreže aktivističkog otpora za progresivnu društvenu promjenu u borbi protiv rasizma i u tom kontekstu poticati ćemo i osnaživati ciljne skupine za političku aktivnost i sudjelovanje u radu udruga, sindikata, kulturno-umjetničkih društava i dr.

U području afirmacije ekonomskih i socijalnih prava, fokus rada će biti na ukidanju diskriminatorne mjere rada za opće dobro bez naknade iz Zakona o socijalnoj skrbi. Dovršiti ćemo situacijsku analizu provedbe mjere te ćemo donositeljima odluka sastaviti *policy* preporuke. Tijekom 2024. pažnju ćemo posvetiti i kampanji osvještavanja javnosti o ovoj temi, posebice na društvenim mrežama gdje ćemo pokušati targetirati mlađe generacije. Raditi ćemo na povećanju internih kapaciteta u poznavanju pravnih normi koje reguliraju ekonomska i socijalna prava. Nastavit ćemo rad na temi kriminalizacije siromaštva, ali i pravima stranih radnika - ta je tema detektirana kao međuprogramska tema od važnosti. Konkretizirat ćemo rad na regionalnoj mreži aktera/ki koje se bave ekonomskim i socijalnim pravima te službeno pokrenuti nacionalna neformalna platforma za društvenu jednakost.

U području unaprjeđenja položaja organizacija civilnog društva dovršiti ćemo niz edukativno-osnaživačkih aktivnosti za primjenu Design Thinking (DT) metodologije za socijalne inovacije. Treneri koji su u 2023. završili trening za primjenu DT metodologije svoja će znanja primijeniti tako što će voditi radionice u svojim zajednicama, nakon čega će se izraditi priručnik za sve sudionike. Dvoje pripravnika završit će program pripravništva u Centru za mirovne studije. Ususret izbora za Sabor, u partnerstvu s koalicijom za snažno civilno društvo organizirat ćemo sučeljavanje kandidata za premijera_ku na kojem ćemo tematizirati strateške cjeline našeg rada.